

ГРЪММАТИКЪ

РУМЪНСКАГЪ

ПАРТЕА I

ТНТРОДУЧЕРЕ:

Гръматикъ е есте унѣ мѣщешутѣ пріи каре ѣнвѣдъмъ а ворбі ші а скрі о лімъ фъръ грешалъ.

Лімъ нумімъ ачелъ міжлоукъ пріи каре фачемъ ку-
носкуте ші алторъ а ідеіле саѣ ѣконошінделе ноастре; астъ-
фелъ сънт Ворбіреа ші Скріерѣ.

Ка съ ворбімъ не служімъ ку ніще сънете саѣ гласурі
че ле пронундіемъ ѣмпревнате, ші пе каре ле нумімъ Зі-
чєрї, вжна арътъ о фіндъ саѣ унѣ лукръ, кум омъ,
карте.

Ка съ скрімъ не служімъ ку Літеріе саѣ Словеде, ка-
ре сънтъ ніще съмне че арътъ сънетеле унѣ лімбі, кум
б, а, шчл.

Ної авемъ доъ-зечі ші шантѣ дѣ слове, ші ле ѣмпър-
димъ ун Гласніе ші Консунате.

Гласніе сънт шантѣ: а, є, і, о, у, ъ, ж, ші
ле зічемъ астъ-фелъ, въчі сінгуре ші фъръ ажуторълъ
алтеі слове факъ унѣ сънетѣ, унѣ гласъ.

Консунате сънтъ доъ-зечі: б, в, г, д, ж, з, к, л,
м, н, п, р, с, т, ф, х, ц, ч, ш, ц, ші ле зічемъ

астъ-фелъ, къчъ еле ну потъ да унъ гласъ де кътъ прін ажуторулъ челоръ гласніче, кум бе, ба.

Консунател пропонцият ку челе гласніче, факъ Сілабел саъ пърділ дін каре се компанъ зічеріл, кум кар-те.

Сілабъ нумімъ ші о гласнікъ пропондіатъ фъръ ажуторулъ алтѣ слове, кум а-я-зі-ре.

Май мулг гласніче пропондіате нумай ку о скоатерє де гласъ, факъ о сілабъ че о нумімъ діфтонгъ, дака воръ фі доъ, кум ea, ia, ai, aъ; саъ тріфтонгъ, дака воръ фі треъ, кум iaї, aї.

Гласнічел ѿ ші і, унэ-оръ, віндаъ дупъ о консунатъ, сжнъ муте тн пропондіе, адікъ абл а'аудъ, кум о мъ, то дї; яр алтѣ-оръ, віндаъ дупъ о гласнікъ, сжнъ скърте, адікъ се пропондіезъ май ренеде де кътъ алтѣ дагъ, кум aї, ai.

Гласнічел ѿ ші і, канд сжнъ муте саъ скърте, ле тнсемнъмъ ку семнълъ скъртьрій (‘’), кум о мъ, ої, буні.

Е ле тнчепутулъ унай зічері румажнірі се пропондіазъ ка діфтонгулъ іе, кум тн зічеріл: есте, еў, че ле пропондіемъ іесте, іеў; яр тн челе стреіне се чітеше куратъ, кум Еленъ, Еркулъ.

ПЪРЦЛЕ КУВЖНТУЛЫ

ші

Етімологіє

тн ворбіре не служімъ ку зече фелурі де зічері че ле

НУМІМЬ Пърділє Кув жнтулч; адікъ: Съвестантівулъ, Пронумелє, Аджектівулъ, Артікоулъ, Вербулъ, Партидіпіса, Препозіціса, Адввербулъ, Конжугатівулъ ші Інтерекціса.

Черчетарка че фачемъ ка съ куноашемъ дє че парте дє кувожнть ёсте о зічере, саъ че ғнсемчаре аре, о нумімъ Ет імомоюціе, саъ маї дє обще Аналісъ Гръмътіческъ.

КАП'Я И

ЧЕЛУ Д'АНДІІУ ФЕЛУ ДЕ ЗІЧЕРІ

Съвестантівулъ

Съвестантівулъ саъ Нумелє ёсте о зічере къ каре нумімъ фіїнделє каре сънту, кум о мъ, карте; саъ каре ле ғнкіпгуимъ ти мінтеа ноастръ, кум бүн ьтате, нъдежаде.

Сънту дось фелурі дє съвестантівє: съвестантівє **Комуна** (дє оефє), ші съвестантівє Пропрії (тнсуші).

Съвестантівулъ комунъ ёсте ачел'а каре се кувіне да тоате фіїнделє дє ачела'ші фелу, кум о мъ, карте, нъдежаде.

Съвестантівулъ пропрії ёсте ачел'а каре се кувіне нъмай ла о фіїнду, кум Георгє, Джмбовід'а.

Ла тотъ съвестантівулъ, орі комунъ, саъ пропрії, черчетъмъ Нумерє, Неамурі, Казурі ші Деклінадій.

Нумерелє сънту дось, Сінгурітъ ші Тммудітъ.

Съвестантівулъ е дє нумъръ сінгурітъ, канд, прін

сфжршітулъ че^и лъмъ, аратъ нумай о фінцъ, кум о мъ, карте, нъдежде.

Субстантівулъ е де нумъръ тммулітъ, кжна, прін сфершітулъ че^и лъмъ, аратъ май мълте фінце, кум оамені, кърді, нъдежда.

Намхріле сжнти трей, Бърбътескъ, фемескъ ші Нектръ.

Субстантівулъ е де неамъ бърбътескъ, кжна тнсемнѣзъ о фінцъ бърбътескъ, кум омъ, ка лъ; са^и о фінцъ не^инсуфледітъ че^о арътъмъ де неамъ бърбътескъ, кум соаре, помъ.

Куноашемъ лесне къ субстантівулъ есте бърбътескъ, кжна поате аха зічереа унъ ла сінгурітъ, ші до^и ла тммулітъ, кум унъ омъ, до^и оамені; унъ помъ, до^и помі.

Субстантівулъ е де неамъ фемескъ, кжна тнсемнѣзъ о фінцъ фемесаскъ, кум феме, оа^и; са^и о фінцъ не^инсуфледітъ че^о арътъмъ де неамъ фемескъ, кум лунъ, вунътате.

Куноаіпемъ лесне къ субстантівулъ есте фемескъ, кжна поате аха зічереа о ла сінгурітъ, ші до^и ла тммулітъ, кум о феме, до^и феме, окась, до^и касе.

Субстантівулъ е де неамъ нектръ (де нічі унгулъ), кжна тнсемнѣзъ о фінцъ не^инсуфледітъ, пе каре ла сінгурітъ о арътъмъ де неамъ бърбътескъ, кум унъ лемнъ, яр ла тммулітъ де фемескъ, кум до^и лемн.

Сфершітуріле че дъмъ субстантівулъ
пентру нумерे.

Ла Бърбътескъ.

1. Бърбътескъ каре ла сінгурітъ се сфершескъ тн

γ, ε са̄ ъ, күм пом ъ, кжине, татъ, ачеләа ла ғммұлдітъ ле скімб ўні, күм помі, кжині, таді.

2. Чәа ма̄й марә шартә дін бърбетәңіле карә се сәфжоршескъ ғнлъ, ачеләа ла ғммұлдітъ, скімбжнаш пъ ўні, лепъадъ ші пъ а, күм қалъ, қай, віделъ, відең.

Тңс. Біволъ фаче біволі; соболъ, соболі, шчл:

Ла фемеңші.

1. Фемеңшіле карә ла сінгхрітъ, се сәфжоршескъ ғн ә, ачеләа ла ғммұлдітъ ғлъ скімб ўні скүртъ, күм фемең, фемең; ші дақа ғнаінте де өворъ аваа ұнъ а, ғлъ лепъадъ, күм валә, въі; қалә, къі.

2. Фемеңшіле карә ла сінгхрітъ се сәфжоршескъ ғн ъ, ачеләа ла ғммұлдітъ ғлъ скімб ўа̄ ўні скүртъ, са̄ ўн ә, күм ʌн ъ, ʌні; қасъ, қасә.

Тңс. Фемеңшіле зіоъ са̄ зі фаче ла ғммұлдітъ зілә.

3. Фемеңшіле карә ла сінгхрітъ се сәфжоршескъ ғн ға, ачеләа ла ғммұлдітъ, лепъажна пъ а, прймекъ сіллааб'а лә, күм стәа, стелә; іар үзел ғн а прймекъ нұмай пъ лә, күм басма, басмалә; сака, сакалә..

Ла Нұстры

1. Нұстрыле карә ла сінгхрітъ се сәфжоршескъ ғн ү, ачеләа ла ғммұлдітъ ғлъ скімб ўа̄ ғн ә, күм ʌмнъ, ʌмнене; са̄ ғн үрі, күм дрұмъ, дрұмұрі, ʌкру, ʌкрурі.

2. Қжет-ва нұстрыле карә ла сінгхрітъ се сәфжоршескъ ғн ә, ачеләа ла ғммұлдітъ ны прймекъ нічі о скімбаре, күм нұмә, пронұмә, ʌлә, ші алтәле.

Тңс. Бінә фаче ғұнұрі.

Тңс. Нұмәле пропрій н'а̄ ғммұлдітъ, къчі өле арътъ

нъмай о фііндъ. Къ тоате астета сжнту вжте-ва нъмє проприй дѣ орашє саѣ дѣ сате, каре се ұнтревуіндезъ нъмай да ұммулдітъ, към Букрещі, Пітеші, шчл.

Бъгърт дѣ сеамъ.

Ла субстантівѣ, афаръ дѣ скімбъріле дѣ нъмєре, скімбъмъ ұнкъ да ұммулдітъ ші вжте-ва дін консулател ѿ факъ о сіллабъ къ сфершітулъ лоръ, прекум пъ:

Д ұн з ұнаінте дѣ і, брадъ, бразі.

Г ұн ү ұнаінте дѣ і ші е, ругъ, рүпі; доагъ, доаде.

К ұн ч ұнаінте дѣ і ші е, малякъ, малячі; акъ, аче.

С саѣ х ұн ш ұнаінте дѣ і, ұрсъ, ұрши; патріархъ, патріарші.

Т ұн ү ұнаінте дѣ і, татъ, таді.

Ск ұн ү ұнаінте дѣ е, броаскъ, броаше.

Ст ұн шіт ұнаінте дѣ і, нъпасте, нъпышти.

Фемешиле къ ұммулдітъ ұн і, авжнаѣ да сінгурітъ ұнъ а пъ да міжлокъ саѣ кътре ұнчепшітъ, таѣ скімбъ ұнъ да ұммулдітъ кумладъ, лъзі, пасъре, пъсърі

Фемешиле каре ұн эдо'а сіллабъ аў діфтомгулаѣ ea, леапъдъ пе а ла ұммулдітъ, кумферастръ, фрестръ.

Незтреле ку ұммулдітъ ұн е, авжнаѣ ұн эдо'а сіллабъ ұнъ о, пріимескъ дунъ өлѣ ұнъ а ла ұммулдітъ, кум о-доръ, одоаре, осъ, оасе.

Пентру Казурі

Казуріле, каре сжнту ніші, кіпурі дѣ ұнтревуіндаре зде субстантивулық ұн кәвжнту, сжнту шасе:

Nominatівулаѣ (дѣ нъміре). Адатівулаѣ (дѣ ларе).

Вокатівулаѣ (дѣ кемаре). Акузатівулаѣ (дѣ прічинь)

Генетівулъ (де неамъ). Аблатівулъ (де азаре).

Субстантівулъ есте ꙗн казулъ nominatівъ, кжда ръспунде ла ꙗнтреваре Чіне? кум ꙗнвъцътър'а есте фолосітоа ре.

Гнтреваре. Чіне есте фолосітсаре? ръспунс. Гнвъцътър'а (іатъ nominatівулъ).

Субстантівулъ есте ꙗн вокатівъ, кжда аратъ о кемаре, кум тінері, фіді сіліторі.

Субстантівулъ есте ꙗн генетівъ, кжда ціне де алъ зічере, ші ръспунде ла ꙗнтреваре Акъ саў де че? кум десілә клас, узай; фаптъ де омъ.

Гнтр. Але къ ледій? ръсп. Але класуї (іатъ генетівулъ) — Гнтр. фаптъ де че? ръсп. Десомъ (іатъ генетівулъ).

Субстантівулъ есте ꙗн датівъ, кжда ціне де алъ зічере, ші ръспунде ла ꙗнтреваре Къі, ла чіне саў да че? кум даў азі Петре; трімідъ ла Петре.

Гнтр. Къі дѣ? ръсп. Азі Петре (іатъ датівулъ) — Гнтр. Ля чіне трімідъ? ръсп. Ля Петре (іатъ датівулъ).

Субстантівулъ есте ꙗн акузатівъ, кжда ціне де алъ зічере, ші ръспунде ла ꙗнтреваре Печін саў че? кум івбескъ пъ ꙗнвъцътъторъ; ꙗнвъцъ леділә.

Гнтр. Пъ чіне івбескъ? ръсп. Пъ ꙗнвъцътъторъ (іатъ акузатівулъ) — Гнтр. Че ꙗнвъцъ? ръсп. Леділә (іатъ акузатівулъ).

Субстантівулъ есте ꙗн аблатівъ, кжда ціне де алъ зічере, ші ръспунде ла ꙗнтреварѣ Десла чіне саў де чіне? кум сжнту івбескъ де пріетені; астъ-Фелъ са хотър жтъ десластъп жніре.

Тнтр. Де чінє сжнть іквітъ? ръсп. Де прієтені (іатъ аблатівулъ).

Тнтр. Де ла чінє с' а хотържтъ? ръсп. Де ла стъпжнре (іатъ аблатівулъ).

Пентръ Деклінації.

Деклінаціє нымімъ кіпулъ де а аръта унъ субстантівъ тн казурі ла амандоъ нумереле.

Субстантівде тн казурі ну пріїмскъ нічі о скімбаре, дар тн генетівъ, латівъ, акузатівъ ші аблатівъ іа ч тнанітъ лоръ зічіріле де, а, пентръ, кътре, съєт, ші аалте аслеменъ че ле нымімъ Препозії, ші кіре легъ пъ субстантів ку чеде-л-алте зічірі, кум: ві Ѹ де ла школа лъ.

Екзэмплъ де деклінаціє.

Бърѣтескъ

Сингулярітъ.

Тимуладітъ.

Номінатівъ	Омъ	N. Оамені.
Вокатівъ	О омъ са ѿмъ	В. О оамені са ѿамені.
Генетівъ	Де омъ	Г. Де оамені.
Далівъ	Ла омъ	Л. Ла оамені.
Акузатівъ	Пе омъ са ѿмъ	Ак. Пеоамені са ѿамені
Аблатівъ	Де ла омъ са ѿ	Аб. Де ла оамені са ѿ де омъ
		де оамені.

Тнс. Дупъ кіпулъ ачестій деклінації, пъзіндъ регу-
леле де ныміре, вомъ декліна тоате субстантівде бър-
ѣтескї, фемеенї ші неутре.

КАПЬ II

АЛЧ ДОІЛЕА ФЕЛЧ ДЕ ЗІЧЕРІ

Пронумеле

Пронумеле есте о зічере че се пуне **↑н локуљ** **унгі ну-**
ме, адікъ **↑н локъ** де а зіче **Петре чітєщє**, зічемъ
елъ чітєщє.

Пронумеле **шінаљ локуљ нумелүї**, аратъ ші персоа-
неле саъ обрізле ворвірій.

Персоанеле ворвірій **сжнту** трей: персоан'a **а'↑н тжіш**
есте ачеха че во, быще, күм еш скріш; персоан'a **а до'a**
есте ачеха **кү каре ворбімъ**, күм тү скріш; ші персоан'a
а **трія** есте ачеха **пентю** **каре ворбімъ**, күм **елъ скріш**.

Ла пронуме **чи речетьмъ** ка шіла **субстантів**, **нумер**,
ніамхрій, **казхрій** ші **деклінадій**.

Сжнту **доъ ф-лурій** де пронуме: пронуме **сімпле**, **каре**
нү се **факъ** **дін** **май** **мұлте** **зічерій**, **күм**: **еъ**, **тү**, **елъ**; ші
пронуме **коміхсе**, **кире** се **факъ** **дін** **май** **мұлте** **пронуме**,
күм **еъ-↑нсұмій**, **елъ-↑нсұшій**.

ПРОНУМЕ СІМПЛЕ.

Персоан'a I

Сінгур.

N. еъ

B. о еъ

↑ммұлт,

N. Ноі

B. о ноі

ачелea, күм хжртіе аль ші марe; ачеастъ хжртіе; хжртіе мб.

Сәлтү дөй фелүрі де аджектівe, аджектівe Каlіfікатівe ші аджектівe Хжржтоаре.

Аджектівe каlіfікатівe арътү күалітъділe фiїндeлорү, адкъ че фелү сәлтү, күм омұ бүнү ші тиңде лептү; поиү марe ші родіторү.

Аджектівe хотьржтоаре хжржърсқү тисемнареa сүстанівeлорү, саý тiнiзжад'о престе маi мұлте, күм тотү омұлү, фiе-каре омұ; саý мърғiнiң'о, күм ачеастү омұ; омұлү мeү.

Аджектівe че; чегъмү қашіла сүстантівe, нұмере, неамүрі, каззрі ші аек/інації.

Аджектівулү, фiндаү къ аратъ нұмаі че фелү сәлтү фiїндeлe, н'ар-де сiнe нiчi неамү, нiчi нұмърү, дар қаcъ поятъ тисоді пъ ор-че сүстантівү, аратъ фiе-каре прiн сәфжрштүрі десебітe қажте треле неамүрі ші амжандоу нұмере, күм:

Бърв.	Фем.	Нұст.
-------	------	-------

Сiнг.	Омұ бүнү фемеe бүнъ	Лукoу бүнү
-------	-----------------------	------------

Тм.	Оаменi бүнi фемeй бүнe	Лукрүрі бүнe.
-----	--------------------------	---------------

Күм се факү неамүрілe

ла аджектівe

Регул'a 1. Аджектівe челе тиң, факү лa фемеескү тиң, күм бүнү, бүнъ; ші дака тиңадо'а сiллағы ала сәфжрштү ворж авеa тиң e саý о кү топулау асупръле, прiимскү ші тиң а дүпъ ачелe гласнiче, күм негрү, негръ; гоат, гоадъ.

Д е о с е в і р і

Адже́ктіве́ле ұн ору́ш, че арътұ́ о лукраре, прііміңда́ш дунь реғула́ш ұнш а, факұ́ ла фемескұ́ ұн е, күм вор-
біторұ́, ворбітоаре.

Адже́ктіве́ле қніш, факұ́ асеменеа ұн е ла фемескұ́,
күм вішиңіш, вішиңіе.

Адже́ктіве́ле ұнелұ́ш че арътұ́ қвалітатса мікшоратъ,
скімбұ́ пь әлұ́ ұнікъ, күм мітітебұ́, мітітікъ.

Адже́ктіве́ле ұнсанұ́ш скімбұ́ пе ұ ұн къ, күм мұн-
теалұ́ш, мұнтеанкъ.

Адже́ктіве́ле гре́ш, ръұш шімішебұ́ш, факұ́ греа,
реа шімішеса.

Регула́ 2. Адже́ктіве́ле ұн е ны пріімескұ́ нічі о скім-
варе ла фемескұ́, күм о мұшмаре, фемесе маре.

Тис Адже́ктіве́ле ғата ші асеменеа ны пріімескұ́
нічі о скімваре, атжтұ́ ла ңамхарі, күм ші ла ңумере.

Регула́ 3. Нәхтрұлұ́ш адже́ктіве́лорұ́ ла сінігұрітұ́ есте
тотдауна асеменеа құчлұ́ш бърбұтысқұ́, күм о мұш өнш
маре-дұк рұ өнш маре.

КҮМ СЕ ФАҚҰ НҰМЕРЕЛЕ

Ла адже́ктіве

Бърбұтиші

Регула́. Бърбұтишілे чел ұн қ саұш е, факұ́ ла ұм-
мудіш ұні, күм топтұ, тоді; акрұ, акрі; ма-
ре, марі.

Д е о с е в і р і

Бърбұтишілә ұнш, каре ұн аді'а сіллаабъ дәла сұжар-

шітік воръ авеа діфтонглъ еа, ачеләа ла ұммұлдітъ, фъкжндаш ұн і дұпъ регулъ, ләпъедш пә а, күм мұн-
тәанъ, мұнтені; сметадш, смезі.

Бърбѣтешіле ұн елш қутонглъ ла е, фъкжндаш ұн і
дұпъ регулъ, ләпъедш пә а, күм бұнічелш, бұні-
челі; мітітелш, мітітей; мішелш, мішеті.

Моале фаче мой ла тоате ұммұлдітүріле.

Фемеңші.

Регул'a 1. фемеңшіле ұн ъ, факш ла ұммұлдітъ ұн е,
күм бұнъ, бұнте; шілака ұнадо'а сіллабь де ла сфер-
шітік воръ авеа діфтонглъ еа, ләпъедш пә а, күм
кеалъ, көле; неагръ, негре.

Десебірі.

Фемеңшіле ұн еаскъ, лепъаджндаш пә а дұпъ регулъ,
скімбш пе ө ұн і, күм рұмжнебаскъ, рұмжнеші.

Лұнгъ ші мікъ факш асеменеа ұн і, лұнди,
мічи;

Фемеңшіле ұн ікъ чеаўвъ вѣтеші ұн елш, факш ла
ұммұлдітъ ұн еле күм бұнічікъ, бұнічеле.

Регул'a 2. фемеңшіле ұн е, факш ла ұммұлдітъ ұн і,
күм маре, марі; афаръ де челе ұн оаре, каре рұмжнш
нескімбате, күм феме ворбітоаре, фемеі вор-
бітоаре.

Регул'a 3. фемеңшіле ұн еа, лепъаджндаш пә а ла ұм-
мұлдітъ, пріимекъ сіллаб'а ле, күм грәа, греле; реа,
реле; мішәа, мішеле.

Нұстаре.

Ұммұлдітулъ нұстареоръ есте тогдауна асеменеа кү
алш фемеңшілоръ.

Бъгърдессамъ.

Прекум ла съbstantivе асеменеа ші ла adjektivе, афаръ дє скімбърілє дє ным'ре, скімбъмъ тнкъ ла тмъмълітъ ші кжте-ва дін консулател€ че факъ осіллабъ ку сфершітулъ лоръ, прекум пе:

А тн з тннінте дє і каадъ, каазъ.

Г тн ц тннінте дє і шіе, ологъ, олоці; олоагъ, олоаце.

К тн ч тннінте дє і шіе, бондокъ, бондоці; бондаакъ, bonaоче.

С тн ш тннінте дє і, фрұмосъ, фрұмоші.

Т тн ц тннінте дє і, totъ, тоді

Ск тн ш тннінте дє і, рұмжанескъ, рұмжнеші.

Центръ казурі ші деклінації

Аджективе маі дє обіце ну пріїмескъ нічі о скімбара тн казурі, афаръ дє челе хотържтоаре, каре се скімбъ тн маі мұлте кіпурі.

Деклінаціє дє унъ аджектівъ
ку съbstantivул съъ.

Сінгур.

- Н. Омъ бунъ,
- В. о омъ бунъ,
- Г. дє омъ бунъ,
- Д. ла омъ бунъ
- Ак. пе омъ бунъ
- Аб. дє ла аў дє омъ
бунъ.

Тмъмъліц.

- Н. Оамені буні
- В. о оамені буні,
- Г. дє оамені буні
- Д. ла оамені буні
- Ак. пе оамені буні
- Аб. дє ла аў дє оамені
буні.

Потрівіреа аджєктіве лору ку субстантіве ле

Тотъ адже́ктівълъ требує съ фіє де аче́ла'ші ніамъ, нъмъръ ші казъ ка ші сбустантівълъ ла каре се дуче, кум тжнърълъ сіліторъ $\uparrow$ nainteazъ; фанте́ле челе фрумоасе $\uparrow$ мподобескъ.

Кожна ұнұқ аддективі үз дүше да дөй сау маі мұлте субстантиве де нұмърөң сінгурітш, елш се пуне да ұммұладітш, көчі дөй сінгуріт шағын ұммұладітш, күм Гръматікъ ші Реторік'а сәжнітш треджінчоасе да аз-крапреа лімейі.

П е н т р у а д ж е к т і в е л є х о т ъ ѿ ж т о а р е .

Сжнѣ шасе фелюгії єе аджектів хотържтоар: Понесівѣ, Демонстратівѣ, Революцівѣ, Интерогатівѣ, Недефінітѣ шї Нумерале.

Аджектіве **Посесіве** (Де стъпжніре)

АДЖЕКТИВЕ ВОССЕСИВЕ **ЧНCEMNESS** О СТЪПЖИРЕ саъ ава
ре де унъ лъкру, към каа улъ мъсъ, ка с'ата.

Бърбат.		Фемеску.	
CINR.	ТММ	CINR.	ТММ.
Мъж	Май	Мea	Мелe
Тъж	Тыi	Ta	Талe
Съж	Сыi	Ca	Салe
Ностръ	Ношрi	Ноастръ	Ноастр
Востръ	Вошрi	Воастръ	Воасгрт
Лоръ	Лоръ	Лоръ	Лоръ.

Пис. Нетръдък фаче ка да синѓуритълъ бърътескулъ
ші да тиммудцитълъ фемескулъ.

Аджектіве демонстратів
(де арътаре)

Аджектіве демонстратів писемненъ о арътаре де унъ
лукръ, кум ачестъ о мъ, ачеа карте.

Сънтъ доъ фелурі де демонстратів, унълъ ку каре
арътъмъ унъ лукръ маі да проане, кум ачестъ о мъ
да іичі; ші залтулъ ку каре арътъмъ унъ лукръ маі де
департе, кум ачелъ о мъ де аколо.

Демонстратіве афаръ де скімбъріле де неамурі ші
де нумер е пріимескъ писъ скімбърі ші п казуріле ге-
нетіве ші датіве де тоате неамуріле ші нумереле.

Бърътескъ

Сингр.

Н. Ачестъ ші ъстъ
В. ъста,
Г. а ачестъ ші ъстъ
Д. ачестъ ші ъстъ
Лк. пе ачестъ ші ъстъ
Аб. де ла аў де ачестъ
де ла аў де ъстъ.

Фемескъ.

Сингр.

Н. Ачеастъ ші астъ
В. асть.
Г. а ачеастъ ші астъ
Д. ачеастъ ші астъ

Тиммуд.

Н. Ачеши ші ъци
В. —
Г. а ачесторъ ші ъсторъ
Д. эчесторъ ші ъсторъ
А. пе ачеши ші ъци
Аб. де ла аў де ачеши,
де ла аў де ъци.

Тиммуд.

Н. Ачесте ші асте.
В. —
Г. а ачесторъ ші асторъ
Д. ачесторъ ші асторъ

Ак. пеачесть шіасть Ак. пеачесте шіасте
 Аб. дєла аўдєачесть, Аб. дєла аўдєачесте,
 дєла аўдєасть. дєла аўдєасть.

Тнс: Нэятрұлұ фаче ка ла сінгурітұл върбътескулай
 шіла тммұлдітұл фемескулай.

Бърбътескү

Сінг.	Тммұл.
Н. Ачелүшіль	Н. Ачей шілы
В. —	В. —
Г. аачелүшіль	Г. аачелорүшільорү
Д. ачелүшіль	Д. ачелорүшільорү
Ак. пеачелүшіль	Ак. пеачей шілы
Аб. дєла аўдєачелү, дєла аўдєасть	Аб. дєла аўдєасть, дєла аўдєы.

Фемескү,

Сінг.	Тммұл.
Н. Ачес шіа	Н. Ачелес шіалес
В. —	В. —
Г. аачей шілы	Г. аачелорүшіалорү
Д. ачей шілы	Д. ачелорүшіалорү
Ак. пеачес шіа	Ак. пеачелес шіалес.
Аб. дєла аўдєачеса, дєла аўдєа	Аб дєла аўдєачелес, дєла аўдєалес.

Тнс: Нэятрұлұ фаче ка ла сінгурітұл върбътескулай
 шіла тммұлдітұл фемескулай.

Бъгъріде сәамъ.

Демонстратівеле, какна сжнту фъръ съвестантівү, саў
 какна аўпъ съвестантівүлорү тнайлте, проймескү тнѣ

а ти тоате кавуріле де тоате неамуріле ші нымереле, күм ачест'а с'а сілітъ; тәнърұлъ ачест'а есте сіліторъ.

Демонстратівеle фемеefі ти ea, ти /окъ ла, прii-
мескъ хнъ e, күм ачea, ачeа; іар челе ти a, прii-
скъ пеамжандоъ, күм a, aea.

Де мұлте орі демонстратівеle пе ажнгъ a, прii-
метру май мұлть танъріре ші пе пропонмелe тші, күм
ачест'аші, ачeла'ші.

Дін ачесте демонстратіве сімпле ші аджектівадъ алтъ,
сөфакъ ші ачесте демонстратіве комиусе ачестъ а-
алтъ саў ъстъ-л-алтъ, ші ачeа-л-алтъ саў
челъ-л-алтъ, каре пентру ехфоніе прii-мескъ танъре
сле пе a, ші сөдеклінізъ астъ фeлъ.

Б ө р ь т е с к ұ .

Cінғ.

Тіммулд.

N. Ачестъ-л-алтъ

саў

ъстъ-л-алтъ

N. Ачeпі-л-алді

саў

ъпі-л-алді

Г. аачестъ-л-алтъ

саў

ъстъ-л-алтъ

шчa.

Г. аачесторъ-л-алді

саў

ъсторъ-л-алді

шчa.

Ф ө м ө е с к ұ .

Cінғ.

Тіммулд.

N. Ачестъ-л-алтъ

саў

астъ-л-алгъ

N. Ачест-л-алтє

саў

аст-л-алтє

Г. аачестъ-л-алтє

Г. аачесторъ-л-алтє

са́х	са́х
а́стей а-алтэ	а́сторү-а-алтэ
Г. а́честей а алтэ	шча.
са́х а́стей-а-алтэ	
шча.	

Бърбътескъ.

Синг.	Тимулад.
N. Ачелү-а-алтэ	N. Ачай-а-алді
са́х	са́х
челү-а-алтэ	чай-а-алді
Г. а ачелү-а-алтэ	Г. а ачелорү-а-алді
са́х	са́х
челү-а-алтэ	челорү-а-алді
шча.	шча.

Фемескъ.

Синг.	Тимулад.
N. ачеса-а-алтэ	N. ачелә-а-алтэ
са́х	са́х
чеса-а-алтэ	челә-а-алтэ
Г. а ачеса-а-алтэ	Г. а ачелорү а алтэ
са́х	са́х
чеса-а-алтэ	челорү-а-алтэ
шча.	шча.

Аджектівең Релатівे (де в аұчаре)

Аджектівең Релатіве се дүкъ да ұнъ схвостантівъ са́х да ұнъ пронум: че с'а зісъ мәй дін сұсъ, ші каре се нұмеше antecedentълүк лорү са́х війторү ғнаінте, күм дұмнөзекъ

Жаре азідіт аұмъ; аңі релатівздау Каре се дүче да
антежедентздау съұд ұмнезе ў.

Аддектівде релатів сәнгі Каре ші Че.

Релатівздау Каре прімеше скімбърі ғн казхріле тө-
негівіе ші датівде де тоате нұмұріле ші нұмәріле.

Бърбътескъ

Сингр.

Н. Каре

В. —

Г. а кърүй, а кърүя,
ші күй

Д. кърүй, кърүя,
ші күй

Ак. пе каре

Аб. де ла каре, де каре

Фемескъ

Сингр.

Н. каре

В. —

Г. а кърїй ші кърїа

Д. кърїй ші кърїа

Ак. пе каре

Аб. де ла каре,
де каре.

Тимчад.

Н. Каре

В. —

Г. а кърорү ші къ-
рор'а

Д. кърорү ші къ-
рор'а

Ак. пе каре

Аб. де ла каре де каре

Тимчад.

Н. каре

В. —

Г. а кърорү ші къ-
рор'а

Д. кърорү ші кърор'а

Ак. пе каре

Аб. де ла каре, де
каре.

Тис. Негрътъ фаче ка да сінгурітздау бърбътескулай
шіла ғимчадцітздау фемескулай.

Релатівздау Че есте де тоате нұмұріле ші нұмәреле, ші
нұмәреле ші о скімбара ғн казхрі.

Н. че
 Г. дε че
 Д. ла че
 Ак. че
 Аб. дε ла че, дε че.

Адже́ктіве́ле Інте́рогатівє
 (дε ұнтрεбарε)

Адже́ктіве́ле інте́рогатівє арътұ о ұнтрεбарε, күм Чε омұ́ и ви́нітұ?

Сжні́ш трей інте́рогатівє; Ка́ре, Чε ші Чінε.

И́нте́рогатівеле Ка́ре ші Чε се күноскұ́ дін челе релас-
 тівє, кжнда н'а́ш аптечедіні́ш, күм Ка́ре сау́ че омұ́
 а веңітұ?

И́нте́рогатівеле Ка́ре ші Чε се деклінезш ка ші релас-
 тівеле Ка́ре ші Чε.

И́нте́рогатівулұ́ш Чінε се ұнтрεхідіңзъ тотдауна фъръ
 сүбстантівұ́ш, ші есте нұмаі дε нұмұ́ бърбұтескұ́ ші дε
 нұмърұ́ сінгұрітұ.

Н Чінε
 Д. ла чінε
 Ак. не чінε
 Аб. дε ла чінε, дε чінε.

Адже́ктіве́ле Недефінітє
 (фъръ хотарұ)

Адже́ктіве́ле недефінітє аш ұнсемнаре д'о ұнтиңдерे
 престе тотұ ші фъръ хотарұ, күм тотұ омұлұ; алтұ
 омұ́ш,

АДЖЕКТИВЕЛЕ НЕДІФІНІТЕ СЛЯНТЫЧЕСТІА: алтъ, тотъ, ні-
міні, ұнъ, неніне, мұлтъ, атжтъ, кәтъ, ші челе
ұрмътоаре каре слянты компүсі: чінен-ва, че-ва, кәттъ-ва,
вре-ұнчалъ, фіе-каре, орі-каре, оаре-каре, фіе-чінене,
орі чінене, оаре-чінене, фіе-че, орі-че.

Алтъ

Аджектівұлъ Алтъ пріймеше скімбърі ти казуріде
төңегіве ші датіве де тоате нұмұріле, ші нұмәреле.

Бърбътескъ

Сингр.

Н. Алтъ.

В. —

Г. а алтъші алтуа

Д. алтъші алтуа

Ак. пе алтъ

Аб. де ла алтъ, де алтъ

Тиммуд.

Н. Аладъ.

В. —

Г. а алторъ ші алтор'а

Д. алторъ ші алтор'а

Ак. пе алді

Аб. де ла алді, де алді

Фемескъ

Сингр.

Н. Алтъ

В. —

Г. а алтейші алтета

Д. алтетіші алтета

Ак. пе алтъ

Аб. де ла алтъ, де алтъ

Тиммуд.

Н. Алтє

В. —

Г. а алторъ ші алтор'а.

Д. алторъ ші алтор'а

Ак. пе алтє

Аб. де ла алтє, де алтє.

Тнс. Нұтұлъ фаче ка ла сингрітұлъ бърбътескұлъ
ші ла ғиммудітұлъ фемескұлъ.

Тотъ

Аджектівулъ Тотъ ла сінгурітъ ну пріімеше Нічі ө скімбаре, яр ла ғұммұлдітъ се скімбъ ғн казуріде генетівб ші датіве де кікте треле нұмзарі.

Бърбътескъ**Сінгур.**

N. Тотъ

В. —

Г. дe тотъ ші а totъ

Д. лa totъ

Ак. пe totъ

Аб. дe лa аў дe totъ

Тұммұлд.

N. Тоді

В. —

Г. а тутуоръ

Д. тутуоръ

Ак. пe тоці

Аб. дe лa аў дe тоці

Фемескъ.**Сінгур.**

N. Тоатъ

В. —

Г. дe тоатъ ші а тоатъ

Д. лa тоатъ

Ак. пe тоатъ

Аб. дe лa аў дe тоатъ

Тұммұлд.

N. Тоате

В. —

Г. а тутуоръ

Д. тутуоръ

Ак. пe тоате

Аб. дe лa тоате, дe тоате

Тnc. Негұралъ фаче ка ла сінгурітълъ бърбътескълъ ші лa ғұммұлдітълъ фемескълъ.

Nimini.

Аджектівулъ Nimini есте нұмай бърбътескъ ші сінгурітъ, ші totaғна фъръ сүбстантівъ. Пріімеше ші зау скімбърі ғн казуріде генетіве ші датіве.

Бърб. Сінгур.

N. Nimini

Г. а НІМУАЙ,

Д. НІМУАЙ

Ак. ПЕ НІМИНІ

Аб. дЕ лА аЎ дЕ НІМИНІ.

УНЬ

Аджектівулъ УНЬ пріймеш скімбърі ти казуріае генетіве ші датіве дЕ тоате НІМУРІЕ ші НУМЕРЕЛЕ.

Бървътескъ.

Сінгур.

Н. УНЬ ші УНУЛЪ

В. —

Г. а УНЬ ші УНУА

Д. УНЬ ші УНУА

Ак. ПЕ УНЬ ші ПЕ УНУЛЪ

Аб. дЕ лА аЎ дЕ УНЬ,
дЕ лА аЎ дЕ УНУЛЪ.

Тіммулд.

Н. НІЩЕ ші УНІЙ.

В. —

Г. а УНОРЪ ші УНОР'А

Д. УНОРЪ ші УНОР'А

Ак. ПЕ НІЩЕ ші ПЕ УНІЙ

Аб. дЕ лА аЎ дЕ НІЩЕ,
дЕ лА аЎ дЕ УНІЙ.

Фемескъ

Сінгур.

Н. О ші УН'А

В. —

Г. а УНЕЙ ші УНЕА

Д. УНЕЙ ші УНЕА

Ак. ПЕ О ші ПЕ УН'А

Аб. дЕ лА аЎ дЕ О,
дЕ лА аЎ дЕ УН'А.

Тіммулд.

Н. НІЩЕ ші УНЕДЕ

В. —

Г. а УНОРЪ ші УНОР'А

Д. УНОРЪ ші УНОР'А

Ак. ПЕ НІЩЕ ші ПЕ УНЕДЕ

Аб. дЕ лА аЎ дЕ НІЩЕ,
дЕ лА аЎ дЕ УНЕДЕ.

ТНС. Негұралъ Фаче ка ла сінгурітудъ Бървътескү-
лъ ші ла Тіммулдітудъ Фемескүлъ.

ВРЕЧУНЬ.

ВРЕЧУНЬ саъ вре-чунулаъ, фем. вре-о саъ вре-
чунъ, се деклінезъ ка ші Чунъ дін қаре се факъ.

Непіне

Непіне есте нұмай вървътескъ ші сінгурітъ, се ғи-
требінцібъ тоддауна фыръ субстантівъ, ші нұ пріі-
мішіе нічі о скімбаре ғн казарі.

Атжтъ саъ Атжта.

Атжтъ ла сінгурітъ нұ пріімішіе нічі о скімбаре, іар
ла ғммұлдітъ се скімбъ ғн казаріле генетіве ші датіве.

Бървътескъ

Фемескъ

Сінг.

Сінг.

N. Атжтъ саъ атжта

N. Атжта

Г. де атжтъ, шча.

Г. де атжта, шча.

↑ММ.

↑ММ.

N. Атжтъ саъ атжтъ

N. Атжтъ

Г. а атжторъ

Г. а атжторъ

Д. атжторъ

Д. атжторъ

шча.

шча.

ТНС. Несүтрулъ фаче қаласінг. вървътескұлай ші ла
ғм. фемескұлай.

Кжтъ шікжтъ-ва.

Кжтъ, фемескъ кжтъ, ла ғммұлдітъ кжтъ,
кжте; пріімішіе скімбърі нұмай ла ғммұлдітъ ғн гене-
тівъ ші датівъ. Асеменса шікжтъ-ва фаче кжтъ-ва,
ші ла ғммұлдітъ кжтъ-ва, кжте-ва

Бървътескъ

Фемескъ

Сінг.

Сінг.

N. кжтъ

N. кжтъ

Г. де кътъ, шчл.

†ММ.

Н. къдъ.

Г. а къторъ

Д. къоръ
шчл.

Г. де кътъ, шчл.

†ММ.

Н. къте

Г. а къторъ

Д. къторъ
шчл.

†Нс. Невтралъ фаче ка ла синг. бърв. шілағм. фемескълъзъ.

Мұлтъ

Мұлтъ ла сингхрітъ ну пріймеше скімбърі, яр ла †М.
мұлтъ се скімбъ ти казуріле генетіве ші датівѣ.

Бървътескъ

Синг.

Фемескъ

Синг.

Н. Мұлтъ

Г. де мұлтъ, шчл.

†ММ.

Н. Мұлтъ

Г. де мұлтъ, шчл.

†ММ.

Н. Мұлді

Г. а мұлторъ ші мұлтор'а Гамұлторъ ші мұлтор'а
Д. мұлторъ ші мұлтор'а. Д. мұлторъ ші мұлтор'а

шчл.

Н. Мұлте

†Нс. Невтралъ фаче ка ла синг. бърв. шілағм. фем.

Чінє-ва

Чінє ва есте нұмай бървътескъ ші сингхрітъ, се †Н-
төрвінцъзъ фъ ь събстангівъ ші се дәклінбъзъ ка ші
Чінє. Ти генетівъ ші датівъ фаче ші кхі-ва.

Че-ва

Че-ва се дәклінбъзъ ка ші релатівълъ Че дін каре се
фаче.

Фіє-каре, Орі-каре, Оаре-каре:

Ачесте аджектіве се деклінезүй ка ші релатівзлаш **Каре** жаңғырау тәреле неамурі ші амжандоъ нұмәреле.

Фіє чіне, Орі-чіне, Оаре-чіне.

Ачесте аджектіве се ұнтребүіндезүй ка ші Чіне фъръ съвестантівүй, ші се деклінезүй ка ачел'а нұмай да сінгүрітүй.

Орі-че, фіє-че.

Ачесте аджектіве сәкнүй де тоате нұмұріле ші нұмәреле ка ші релатівзлаш **Че** дін каре се фактүй, ші се деклінезүй ка ші ачел'а фъръ скімбърі.

Аджектіве да Нұмәрале

(да нұмъръ)

Аджектіве да Нұмәрале, сәкнүй ачеледа че арътүй нұмърұлүй, күм ұнұлай, доій, треі, шқа; саұр жандулаш, күм ұнташ, алай доілді, алай треілді, шқа.

Челе че арътүй нұмърұлүй се зікүй **Кардінале** саұр д'жн-тжій; іар челе че арътүй жандулаш се зікүй **Ордінале** саұр да жанды.

Бъгърі да се амъ

Кардінале пріімесқүй скімбърі да нұмұрі нұмай паж-ны ладоъ, күм бърб. ші нөст. ұнү саұр ұнұлай, фем. о саұз ұн'а; бърб. доій, фем. ші нөст. доъ; іар челел-алде ръмжану нескімбете.

Кардінале жаңғырау се ұнтребүіндезүй фъръ скімбърі.

Ордінале, афаръ де ұнташ, се фактүй дін челе кардінале, пріімінадаш пәнтрұ бърбътегі ші нөстүре сіллағелде алаш ші ләа, күм доій, алай доілдә; іар пәнтрұ фемесіпі пъа, күм доій, адоя.

Ордіналуљ ұңтажіш ә де неамъ неутрұ, ә бърбъ-
тескъ фаче ұңтажиуљ, ші ә фемеескъ ұңтажа.

Ордінале ә се ұңтреңгіндегі нұмай ә сінгүріткъ ші
фъръ скімбърі ғыңқазғарі.

Ұңсемнаре.

Дінтрө аджектівеле хотържоаре есте ші аджектівулъ
Амжандоі, каре се фаче дін нұмъръторулъ доі, ші
ссе діклінбезъ астѣ-фелъ.

Бърбътескъ

Н. Амжандоі

Г. аамжандуровъ

ші амжандуров'а

Д. амжандуровъ ші

амжандуров'а

Ак. пе амжандоі

Аб. дє ла амжандоі, дє

амжандоі.

Фемеескъ ші Нұхтару.

Н. Амжандоі.

Г. аамжандуровъ ші

амжандуров'а

Д. амжандуровъ ші амж-

андуров'а

Ак. пе амжандоі

Аб. дє ла амжандоі,

амжандоі.

КАПЫ IV

АЛЫ ПАТРУЛЕА ФЕЛҮ ДЕ ЗІЧЕРІ

Артіколулъ

Артіколулъ есте ші әлъ үнъ фелъ дє аджектівъ хотърж-
торъ каре се пуне мәй вжртосъ ә сғұжршітълъ сүестан-
тівелоръ ші аджектівелоръ қа съ ле хотъраскъ ұңсем-
наре, күм Омұ-алъ нұ есте ръз-Бұн'а пұртаре.

Артікољ сжнту ағедіа: Аұ, Ае, шіа.

Артікољ чөрчетъмұш қаші әдәкетіве нұмәре, нұмұрі, қазғрі, ші дәклінадіі.

Деклінадіе

Тис. Артікољ, афаръ дә скімбъріле дә нұмәре, прі-імісқұ сымбърі түн казғріле генетіве ші датіве.

Бървътескұ

Сінгұрітұ

N. Аұ ші Ае	
В. о Аұ ші Ае	
Г. а Аүі	
Д. Аүі	
Ак. пе Аұ ші Ае	
Аб. дә ла Аұ дә Аұ,	
дә ла Аұ дә Ае	

Тұмұлдітұ

N. i	
В. о әорұ	
Г. а әорұ	
Д. әорұ	
Ак. пе i	
Аб. дәла аұ дә i	

Фемескұ

Сінгұрітұ

N. a		N. Ае
В. о а		В. о әорұ
Г. а i		Г. а әорұ
Д. i		Д. әорұ
Ак. пе а		Ак. пе Ае
Аб. дә ла а, дә а	..	Аб. дә ла Ае, дә Ае.

Тұмұлдітұ

Тис. Нәтрұұ фаче қа әа сінгұрітала үйрбътескұлай ші әа тұмұлдіту үйрбътескұлай.

Пәнтрұ ңе аұ шічәа

Афаръ дә артікољ аұ, Ае, шіа, авемұ ші зічеріле ңе аұ, саұ ңа, ңа саұ а, қарә се факұ дәла дәмон-

стратівеле ачелъ шіачѣ, ,ші сжнть үнъ фелъ де ар-
тіколі че се пунъ нымаі ғнаінтѣ алжектівелоръ, кум
омулаъ челъ бунъ, Фемеа чѣ ғнде лѣпть.

Бърбътескъ

Сінгур.

Н. Челъ шіълъ

В. —

Г. ачелъ шіълъ

Д. челъ шіълъ

Ак. пе челъ шіълъ

Аб. де ла аў де челъ,
де ла аў де ълъ

Тммұлдіт

Н. Чей шіъ

В. —

Г. ачелоръ ші
ълоръ

Д. челоръ шіъ-
лоръ

Ак. пе чей шіъ

Аб. де ла аў де чей,
де ла аў де ъй.

Фемескъ

Сінгур.

Н. чеа ші а

В. --

Г. а чей шіъ

Д. чей шіъ

Тммұлд.

Н. челє ші аде

В. --

Г. ачелоръ шіалор

Д. челоръ ші а-
лоръ

Ак. пе чѣ ші а

Аб. де ла аў де чѣ,
де ла аў де аде

Ак. пе челє ші аде

Аб. де ла аў де челє,
де ла аў де аде

Тнс. Негтралъ фаче ка ла сінірітълъ бърбътескъ-
лай ші ла тммұлдітълъ фемескълай.

Деклінації десубстантиве.

шіаджектіве күартіколі

Артіколудау аң ғисоцәре пъ субстантивел шіаджектівеle бърбътеші ші неутре ғнұ шіъ, күм ому-ау, татъ-ау, бұну-ау, ғндеалепту-ау.

Бърбътескү

Синг.

↑ ММУАД.

Н. ому-ау (татъ-ау)

Н. оамені-і(таді-і)

В. о ому-ау сау ому-ае

В. о оамені-лоръ

Г. а ому-ауі

Г. а оамені-лоръ

Д. ому-ауі

Д. оамені-лоръ

Ак. пе ому-ау

Ак. пе оамені-і

Аб. дәла ау дә
ому-ау

Аб. дәла ау дә
оамені-і

Неутр:

Синг.

↑ ММ.

Н. әемнү-ау (лукрү-ау) Н. әемнє-лє (лукрү-
рі-лє)

В. о әемнү-ау сау
әемнү-ае

В. о әемнє-лоръ

Г. а әемнү-ауі

Г. а әемнє-лоръ

Д. әемнү-ауі

Д. әемнє-лоръ

Ак. пе әемнү-ау

Ак. пе әемнє-лє

Аб. дәла ау дә әемнү-ау Аб. дәла ау дә әемнє-лє

Артіколудау аң ғисоцәре пе субстантивел шіаджектівеle бърбътеші ші неутре ғнұ, күм мунте-лє, маре-лє, нұме-лє.

Бърбътескү.

Сингур.

↑ ММУАД.

Н. мунте-лє

Н. мунді-і

В. о мұнте-лε
саෂ мұнте.

Г. а мұнте-лγі

Д. мұнте-лγі

Ак. пε мұнте-лε

Аб. дε ла аෂ дε мұнте-лε   Аб. дε ла аෂ дε мұнци-й

В. о мұнци-лօրъ

Г. а мұнци-лօրъ

Д. мұнци-лօրъ

Ак. пε мұнци-й

Нε у т р ү .

Сінгүр.

Тұммұадц.

Н. нұмε-лε

Н. нұмε-лε

В. о нұмε-лε саෂ нұмε

В. о нұмε-лօրъ саෂ нұмε :

Г. а нұмε-лγі

Г. а нұмε-лօրъ

Д. нұмε-лγі

Д. нұмε-лօրъ

Ак. пε нұмε-лε

Ак. пε нұмε-лε

Аб. дε ла аෂ дε нұмε-лε   Аб. дε ла аෂ дε нұмε-лε .

Артіколулъ а тңсодәші пε тоате сұбстантівеле ші ад-
жектівеле фемеенің кү орі-чө фелъ дε сғұршітъ.

Сұбстантівеле ші аджеқтівеле фемеенің тнъ, қана да
артіколулъ з, лεапъдъ пε ъ, ші пріимескъ тнъ локу'и үнъ
апострофъ (’), күм касъ, кас'-а, бұнъ, бұн'-а;
жар челе тнъ е тнъ тңсодескъ кү артіколулъ ші фанъ үнъ
діфтонгъ, күм феме, фме-а, рεпεдε, рεпεдε-а.

Фемесекъ.

Сінгүр,

Тұммұадітъ.

Н. кас'-а (касъ-а)

Н. касе-лε

Б. о кас'-а саෂ кас'о

В. о касе-лօրъ

Г. а касе-й

Г. а касе-лօրъ

Д. касе-й

Д. касе-лօրъ

Ак. пε кас'-а

Ак. пε касе-лε

Аб. дε ла аў дε кас'-а

Аб. дε ла аў дε кас-е-а-

А с е м ε Н ъ

Сінг.

N. фεмεε-а

В. о фεмεε-а саў
фεмεε-о

Г. а фεмεі-ї

Д. фεмεі-ї

Ак. пε фεмεε-а

Аб. дε ла аў дε фεмεε-а.

Тымулац.

N. фεмεі-лε

В. о фεмεі-лоръ

Г. а фεмεі-лоръ

Д. фεмεі-лоръ

Ак. пε фεмεі-лε

Аб. дε ла аў дε фεмεі-лε

Съестантівеле ші аджектівеле фεмεеprī тn са саў α, κжnd іаў артіколуљ a, пріймескъ ші унъ о маі 'nainte дε джнсулъ, кум стεа, стεа-о-а; рεа, рεа-о-а; ша, ша-о-а.

Фεмεе скъ.

Сінг.

N. стѣ-о-а, ша-о-а

В. о стѣ-о-а, саў стѣ

Г. а стєлε-ї

Д. стєлε-ї

Ак. пε стѣ-о-а

Аб. дε ла аў дε

стѣ-о-а

Тымулац.

N. стєлε-лε

В. о стєлε-лоръ

Г. а стєлε-лоръ

Д. стєлε-лоръ

Ак. пε стєлε-лε

Аб. дε ла аў дε

стєлε-лε

Кжnd унъ съестантівъ ва фі тnсоцітъ дε унъ аджектівъ, атунъ артіколуљ сε пуне ла чеаљ д'тnainte, кум омълъ тn цεлεпtъ, тn цεлεпtъ - а ѿ мъ.

Кжnd съестантівъ ва фі тnainte дε аджектівъ, ші ва пріімі артіколъ, атунъ аджектівъ поате ляа ші

еаъ пъ артіколуъ съч елъ саъ чѣ, кум мунтеле
челъ маре, пуртарѣ чѣ тунделѣтъ.

Сингр.

Тұммұлд.

Н. Мунтеле челъ маре

Н. Мундій чай марі

Г. а мунтеле челъ маре

Г. а мунділоръ челоръ
марі

Д. мунтеле челъ маре

Д. мунділоръ челоръ
марі

Ак. пе мунтеле челъ маре.

Ак. пе мундій чай марі

Аб. де ла аў демунтеле

Аб. де ла аў де мунді
челъ маре.

чай марі.

Субстантивелे ші адJECTивеле ғн қазырі ну пріймек් скімебірі, афаръ де челе фемеци, каре ғн генетівлаъ ші датівлаъ де ла сінгурітъ, факъ ка ла тұммұлдітъ ғн трей ғантажпәльрі, адікъ:

1. Кінд пріймек් артіколъ, кум а фемеі-і, а вұне-і.

2. Кінд субстантивлаъ саъ адJECTивудъ віне дүпъ челъ-а-алтъ каре а пріймітъ артіколъ, кум а фемеі-і ғндеалепте, а ғндеалепте-і фемеі.

3. Кінд воръ авѣ ғнаінте пе әджектівеле демонстра-
тиве, саъ вре-ұнұлъ дін інтерогатів ші недефініте каре
пріймек් скімебірі ғн қазырі, кум а ачестігі фемеі
ғндеалепте-А кърі фемеі ғндеалепте? А ұнай
фемеі ғндеалепте.

Сингр.

Сингр.

Н. Кафтә-а мәа чеа
фрумоасъ

Н. фрумоас'-а мәа
картә

Г. а кърді-ї мәлә чей	Г. а фрумоасе-ї мәлә
фрумоасе	кърді
Д. кърді-ї мәлә чей	Д. фрумоасе-ї мәлә
фрумоасе	кърді
Ак. картє-а мәа чәа	Ак. пе фрумоас'-а мәа
фрумоасъ	картє.
Аб. дәла аў дә картє-а	Аб. дәла аў дә фрумоас'-а
мәа чәа фрумоасъ.	мәа картє.
Сінгур.	Сінгур.
N. Ачасть вүнъ	N. О картє фрумоасъ
пүртаре	
Г. а ачестей вүнъ	Г. а уней кърді фру-
пүртърі	моасе
Д. ачестей вүнъ пүртърі	Д. уней кърді фрумоасе
Ак. пе ачестъ вүнъ	Ак. о картє фрумоасъ.
пүртаре.	
Аб. дәла аў дә ачестъ	Аб. дәла аў дә о картє
вүнъ пүртаре.	фрумоасъ.

Нұмә Проприй.

Нұмәле проприй, фіінд къ арътѣ нішේ фіінді хотъ-
ржте, н'аў требуіндъ дә артіколъ; кү тоате астәа ғн
румжненде чөле май мұлтә пріімекъ артіколъ, афаръ дә
о марә парте дә Нұмә дә бърбаңі, каре қаў артіколъ нұ-
май ғн генетівъ ші датівъ, ші атұнчى ғнаінте, нар нұ ла
сфажшітъ.

Бърбътәші
ку артіколъ.

N. Пхрву-лъ

Бърбътәші
ку артіколъ нұмай ғн
ген. ші дат.

N. Ioanъ сай Александру

В. о Първъ-лѣ	Б. о Ioane.
Г. а Първъ-лѹї	Г. а лѹї Ioanъ
Д. Първъ-лѹї	Д. лѹї Ioanъ
Ак. пе Първъ-лѹї	Ак. пе Ioanъ
Аб. дѣ ла аѹ дѣ Първъ-лѹї	Аб. дѣ ла аѹ дѣ Ioanъ.

КАПЪ В

АЛЧ ЧІНЧІЛЕА ФЕЛЧ ДЕ ЗІЧЕРІ.

Вергулъ

Вергулъ есте о зічере ку каре арътъмъ къ о фіїндъ есте саѹ фаче че-ва, кум Петре есте вунъ, Петре скріє.

Фіїнд'а дѣ каре спунемъ къ есте саѹ къ фаче че-ва, о нумімъ субжитъ, шо арътъмъ саѹ ку унъ съвестантівъ, саѹ ку унъ пронуме, саѹ ку унъ аджектівъ хотържторъ, каре сжитъ тоддауна тн казулъ nominatівъ, ші ръспунашъ да тнтребарѣ чінѣ? кум Петре есте сілторъ-Елаѹ тнвацъ-Ачеста есте тн дѣлѣптъ.

Ла тотъ вергулъ авемъ ачертета Нумере, Персоане, Модурі, Тімій ші Конжугърі.

Нумереле сжитъ дօъ, сінгурітъ, кжнда вореімъ нумай дѣ о фіїндъ, кум еѹ скріш, ші тммущадітъ, кжнда вореімъ дѣ май мұлте фіїнді, кум ной скрімъ.

Кунсащемъ нумереле ла вергулъ саѹ дұпъ субжетеде лоръ, саѹ дұпъ скімбъріле че ле фачемъ пентрү ачеста.

Персоане ле сжнту треи: персоан'а д'жнтиж; е ѿ скрію, персоан'а а до'a, тү скрій, ші персоан'а а трия, е лу ѿ скріє саў Петре скріе.

Къноащемъ персоане ле да веरбури саў дунь скімвъріле че ле фачемъ пентрэ ачест'а, саў дунь сужетеле лоръ.

Модхріле, каре сжнту ніште кінхрі д'a аръта ұнсемнареа веरбуазі, сжнту чінчі: Хотържторулаў, Порунчіторулаў, Кондіціонеулаў, Суппусулаў ші Інфінітівулаў.

Хотържторулаў хотъраше къ ұнъ лу крү есте, а фостъ саў ва фі, кум Петре есте, а фостъ ші ва фі ұн-д'е ле п т ѿ.

Порунчіторулаў аратъ о порункъ, о ругъчики, о ұнсемнаре, кум ұн вадъ'ді леділә; фі і ұн д'е-л е п т ѿ.

Кондіціонеулаў аратъ къ ұнъ лу крү аръ фі саў с'аръ фаче, д'е аръ міжлочі оаре-каре-ұнташыларе, кум ашъ ұмвъда леділә, дака н'ашъ ңубі небүнілә.

Суппусулаў аратъ ұнъ веरбъ суппусу ла алтъ веरбъ, кум ұмі плаче съ скрію ші съчітескъ.

Інфінітівулаў аратъ ұнсемнарѣ веरбуазі ұнтр'ұнъ кіпъ нехотържтъ, адікъ фъръ персоане, нічі нүмере, кум а фі, а ұнвъда.

Тімпій, каре сжнту нішне форме че дъмъ веरбуазі ка съ арате времеа ұн каре а фостъ орі с'а фъкытъ вре-ұнъ лу крү, сжнту треи: Презентулаў саў д'е фадъ, Трекутулаў ші Вітторулаў.

Презентулаў аратъ къ ұнъ лу крү есте аш се фаче акым, кум е ѿ сжнту; Петре скріе.

ТРЕКУТУЛЪ АРАТЬ КЪ ЧНЪЛУКРУ А ФОСТЪ ОРІ С'А ФЪКУТЪ
ЧН ВРЕМЪ ТРЕКУТЬ, КУМ АМЪ ФОСТЪ, АМЪ СКРІСЪ.*

СЖНТЪ ПАТРУ ФЕЛУРІ ДЕ ТРЕКУДІ: НЕСЪВЖРШІТУЛЪ,
СКРІАМ; СЪВЖРШІТУЛ, СКРІСЕИ; НЕХОТЪРЖТУЛ, АМЪ
СКРІСЪ; ШІ МАЙ-МЧЛІУ-ДЕ-КЖТЪ-СЪВЖРШІТУЛЪ, СКРІ-
СЕСЕМЪ.

ВІЙТОРУЛЪ АРАТЬ КЪ ЧНЪ ЛУКРУ ВА ФІ АШ СЕ ВА ФАЧЕ ЧН
ВРЕМЪ ВІЙТОАРЕ, КУМ ВОЯ ФІ, ВОЯ СКРІ.

СЖНТЪ ДОВ ФЕЛУРІ ДЕ ВІЙТОРІ: ВІЙТОРУ-ДЖНІЖ, КУМ,
ВОЯ СКРІ, ШІ ВІЙТОРУ-АДЪ-ДОІЛЪ, КУМ ВОЯ ФІ
СКРІСЪ.

КОНЖУГАРЕ НУМІМЪ АЧВ АРѢТАРЕ ЧЕ ФАЧЕМЪ ДЕ ЧНЪ ВЕР-
БЪ ЧН ТОАТЕ МОДУРІЛЕ, ТІМІЙ, ПЕРСОАНЕЛЕ, ШІ НУМЕРЕЛЕ.

КОНЖУГҮРІЛЕ СЖНТЪ ПАТРУ, ШІ ЛЕ ДЕСЕБІМЪ АЗПЬ
СФЖРШІТҮРІЛЕ МОДУЛІІ ИНФІНІТІВЪ, КУМ ШІ АЛЕ ПАРТІДІ-
ПІЙ ТРЕКУТЕ, КАРЕ ЕСТЕ ОМІКЪ ПАРТЕ ДІН ВЕРБЪ.

КОНЖУГАРЂ АДЖНІЖ АРЕ ИНФІНІТІВУЛ ЧН А САШ АРЕ
КУМАКЖАТА САШ КЖНТАРЕ; ІАР ПАРТІДІПІА ТРЕКУТЬ
ЧН АТЪ, КУМ КЖНТАТЪ.

КОНЖУГАРЂ АДОА АРЕ ИНФІНІТІВУЛ ЧН И САШ ИРЕ, ШІ Ж
САШ ЖРЕ, КУМАЧІТІ САШ ЧІГІРЕ, АХОТЪРЖ САШ ХО-
ТЪРЖРЕ; ІАР ПАРТІДІПІА ТРЕКУТЬ ЧН И ТЪ, САШ ЖТЪ; КУМ
ЧІГІТЪ, ХОТЪРЖТЪ.

КОНЖУГАРЂ А ТРЕА АРЕ ИНФІНІТІВУЛ ЧН Е САШ ЕРЕ, КУМ
А ЧНДЕЛЕЦЕ САШ ЧНДЕЛЕЦЕРЕ; ІАР ПАРТІДІПІА ТРЕ-
КУТЬ ЧН СЪ, КУМ ЧНДЕЛЕСЪ.

КОНЖУГАРЂ А ПАТР'А АРЕ ИНФІНІТІВУЛ ЧН Е А САШ ЕРЕ,

кум а в е д ъ саў в е д е р е; іар партіділіеа трекутъ $\uparrow$ н у т ѿ
кум в ъз у т ѿ.

В е р б у р і л е А ж у т ъ т о а р е .

Ла конжугарѣ веरбүрілорў нә ажутъм кү ачесте трэй
веरбүрі: а фі, а в ъші а во і, пәкәре ле нымім атунчі
веरбүрі ажутътоаре. Аша, маі "лаінте д'а $\uparrow$ нтра $\uparrow$ н че-
ле патру конжугърі але веरбүрілорў, вомъ $\uparrow$ нчеле ачі
де ла ачесте Ажутътоаре.

В е р б у л ѿ А ж у т ъ т о р ѿ

А Ф і саў Фірє

Модулў Хотържторў	фүсәші ші фүші
П р е з е н т ѿ	фүсә ші фү
Cінг. Сәнкт ѿ ші $\downarrow$ с ѿ	Фүсөръмў ші фүръмў
еңі	фүсөръді ші фүръді
есте ші ϵ	фүсөръ ші фүръ
Ти. Сәнктемў	Маі - мұлт ѿ - д е - к ж т ѿ -
сәнктеді	съважршіт ѿ
сәнкт ѿ ші $\downarrow$ с ѿ	Фүсесемў
Н а съважршіт ѿ	фүсесеші
Ерамў	фүсесе
ерай	Фүсесеръмў
ера	фүсесеръді
Ерамў	фүсесеръ
ерайді	Н а х о т ъ р ж т ѿ .
ера	А м ѿ фост ѿ
Съважршіт ѿ	ай фост ѿ
Фүсес ѿ ші фүн	а фост ѿ

Амъ фостъ
ацъ фостъ
аѣ фостъ

В і т о р ъ I

Воѣ фі

вѣ фі

ва фі

Вомъ фі

вѣдъ фі

воръ фі

В і т о р ъ II

Воѣ фі фостъ

вѣ фі фостъ

ва фі фостъ

Вомъ фі фостъ

вѣдъ фі фостъ

воръ фі фостъ

Модуљ Порунчіт о ръ

Фъръ перс. I ла сингурітъ.

фї

фіе

Съ фімъ

фідъ

фіе

Модуљ Конадішіонелъ

П р е з е н т ъ

Ашъ фі ші фір' ашъ
аѣ фі ші фір' аѣ

аръ фі ші фір' аръ

Амъ фі ші фір' амъ

ацъ фі ші фір' ацъ

аръ фі ші фір' аръ

Т р е к у т ъ

Ашъ фі фостъ

аѣ фі фостъ

аръ фі фостъ

Амъ фі фостъ

ацъ фі фостъ

аръ фі фостъ.

М о д у л ъ С у п п у с ъ

П р е з е н т ъ

Ка съ фіѣ

ка съ фї

ка съ фіе

Ка съ фімъ

ка съ фідъ

ка съ фіе

Т р е к у т ъ

Ка съ фіѣ фостъ

ка съ фї фостъ

ка съ фі фостъ

Ка съ фімъ фостъ

ка съ фідъ фостъ

ка съ фі фостъ

Модуля Infinitiv

А фі ші фіре

Партіціпіє

^ Презентъ

Фіндах

Трекутъ

Фостъ.

Веруля Ажутъторъ

А Авеа ші Авре

Модуля Хотържторъ М. м. -де кжтъ - съвжрштъ

Презентъ

Амъ ші ашъ
аї

аре ші а

Авемъ ші амъ

авеци ші аці

аўші аръ

Несъвжрштъ

Авеамъ

авеаї

авеа

Авеамъ

авеаці

авеа

Съвжрштъ

Авуя

авуші

аву

Авуръмъ

авуръці

авуръ,

Авусесамъ

авусесеші

авусесе

Авусесеръмъ

авусесеръці

авусесеръ

Зікъ асаменѣ: Амъ фостъ авутъ, аї фостъ авутъ, а фостъ авутъ; амъ фостъ авутъ, аці фостъ авутъ, аў фостъ авутъ.

Нехотържтъ

Амъ авутъ

аї авутъ

а авутъ

Амъ авутъ

аці авутъ

аў авутъ

Вітторъ I

Воўк авеа
вей авеа.

ва авеа

Вомъ авеа

везді авеа

воръ авеа

Вітторъ II.

Воўк фі авутъ

вей фі авутъ

ва фі авутъ

Вомъ фі авутъ

везді фі авутъ

воръ фі авутъ

Модулъ Порунчіторъ

Фъръ перс. I ла сінг.

Аїбі

аїбъ

Съавемъ

авеши

аїбъ

Модулъ Конадішіонелъ

Презентъ

Ашъ євеа ші авеар'ашъ

аї євеа ші авеар'аї

аръ євеа ші авеар'аръ

Амъ євеа ші авеар'амъ

аїді євеа ші авеар'аїді

аръ євеа ші авеар'аръ

Трекутъ

Ашъ фі авутъ
аї фі авутъ
аръ фі авутъ

Амъ фі авутъ
аїді фі авутъ
аръ фі авутъ

Модулъ Суппусъ

Презентъ

Ка съ амъ

ка съ аїбі

ка съ аїбъ

Ка съ авемъ

ка съ авеци

ка съ аїбъ

Трекутъ

Ка съ фії авутъ

ка съ фії авутъ

ка съ фії авутъ

Ка съ фімъ авутъ

ка съ фіді авутъ

ка съ фі авутъ

Модулъ Інфінітівъ

А авеа ші авере

Партідіпіє

Презентъ

Авжнау

Трекутъ

Авутъ.

В е р б у л ъ А ж у т ъ т о р ъ
А В о і ш і В о і р е .

М од у л ъ Х о т ъ р ж т о р ъ
П р е з е н т ъ

Воі ѿ і оі ѿ

в е і ѿ і е і

ва ѿ і о

Вом ѿ і ом ѿ

в е д ѿ і е д ѿ

вор ъ ѿ і о р ъ .

Н е с ъ в ж р ш і т ъ

Воіам ѿ і в ре а м ѿ

воіа і ѿ і в ре а і

воіа ѿ і в ре а

Воіам ѿ і в ре а м ѿ

воіад ѿ і ѿ і в ре ад ѿ

воіа ѿ і в ре а .

С ъ в ж р ш і т ъ

Воі ѿ і в р є ѿ

воі ѿ і ѿ і в р є ѿ

воі ѿ і в р є

Воір ъ м ѿ і в р є р ъ м ѿ

воір ъ д ѿ і ѿ і в р є р ъ д ѿ

воір ъ ѿ і в р є р ъ

М - м - д е - к ж т ъ - с ъ в .

Воісем ѿ і в р є с : с е м ѿ

воісем ѿ і в р є с : с е м ѿ

воісем ѿ і в р є с : с е м ѿ

Воісєр ъ м ѿ і в р є с : с е р ъ м ѿ

воісєр ъ д ѿ і ѿ і в р є с : с е р ъ д ѿ

воісєр ъ ѿ і в р є с : с е р ъ ѿ .

З ік ѿ а с е м е н е а : а м ѿ ф о с т ъ
в р є т ъ , а й ф о с т ъ в р є т ъ , а
ф о с т ъ в р є т ъ , а м ѿ ф о с т ъ
в р є т ъ , а д ѿ ф о с т ъ в р є т ъ ,
а ї ф о с т ъ в р є т ъ .

В і і т о р ъ I

Воі ѿ і ѿ і в ре

в е і ѿ і

ва ѿ і

Вом ѿ і ѿ і в ре

в е д ѿ і ѿ і

вор ъ ѿ і ѿ і

В і і т о р ъ II

Воі ф і ѿ іт ъ ѿ і в р є т ъ

в е і ф і ѿ іт ъ

ва ф і ѿ іт ъ

Вом ф і ѿ іт ъ ѿ і в р є т ъ

в е д ѿ і ф і ѿ іт ъ ,

вор ъ ф і ѿ іт ъ .

М од у л ъ П о р у н ч і т о р ъ

Ф Ѣ р ъ п е р с . І л а с і н г .

в о і щ і

воаскъ
Съ воімъ
воідъ
воаскъ

Модулъ Кондішонељ

Презентъ
Ашъ воі ші воір'амъ
аі воі ші воір'аі
аръ воі ші воір'аръ
Амъ воі ші воір'амъ
аідъ воі ші воір'адъ
аръ воі ші воір'аръ

Трекутъ
Ашъ фі воітъ ші врұтъ
аі фі воітъ
аръ фі воітъ
Амъ фі воітъ ші врұтъ
аідъ фі воітъ
аръ фі воітъ

ЧЕЛЕ ПАТРУ КОНЖУГЕРІ
Конжугарѣ I
Тн А саў аре

Модулъ Хотържторъ
Презентъ
Кантъ
Кант-и

Модулъ Сүппүсъ

Презентъ
Ка съ воескъ
ка съ воені
ка съ воаскъ
Ка съ воімъ
ка съ воідъ
ка съ воаскъ.

Трекутъ
Ка съ фішъ воітъ ші врұтъ
ка съ фішъ воітъ
ка съ фі воітъ,
Ка съ фімъ воітъ
ка съ фідъ воітъ
ка съ фі воітъ.

Модулъ Инфінітівъ
А воі ші воіре
Партідіпіе
Презентъ
Воіндъ ші вржнды
Трекутъ
Воітъ ші врұтъ.

Кантъ
Кант-ъмъ
Кант-адъ
Кантъ саў Кантъ

Несъважршітъ

Кжнт-амъ

кжнт-аі

кжнт-а

Кжнт-амъ

кжнт-аі

кжнт-а

Съважршітъ

Кжнт-аі

кжнт-аші

кжнт-ъ

Кжнт аръмъ

кжнт-аръді

кжнт-аръ

М.-м.д.е-кжтъ-съважр.

Кжнт-асемъ

кжнт-асеши

кжнт-асе

Кжнт-асеरъмъ

кжнт-асеरъді

кжнт-асеरъ

Зікъ асеменеа: Амъ фостъ
 кжнтатъ, аі фостъ кжнтатъ,
 а фостъ кжнтатъ; амъ фостъ
 кжнтатъ, аі фостъ кжнтатъ
 аш фостъ кжнтатъ.

Нехотържтъ

Амъ кжнтатъ

аі кжнтатъ

а кжнтатъ

Амъ кжнтатъ

аі кжнтатъ

аш кжнтатъ.

Віторъ I

Воі кжнта

вей кжнта

ва кжнта

Вомъ кжнта

вей кжнта

воръ кжнта

Віторъ II

Воі фі кжнтатъ

вей фі кжнтатъ

ва фі кжнтатъ

Вомъ фі кжнтатъ

вей фі кжнтатъ

воръ фі кжнтатъ

Модуля Порунігоръ

Фъръ нрс. I la сінр.

Кжнт-ъ

кжнт-е

Съ кжнт-ъмъ

кжнт-аі

кжнт-е

Модуля Конадіонеаъ

Презентъ

Ашъ кжнта ші

кжнтар'ашъ

аі қжнта ші қжнтар'аі
арұ қжнта ші қжнтар'арұ
Амұ қжнта ші қжнтар'амұ
аді қжнта ші қжнтар'аді
арұ қжнта ші қжнтар'арұ

Трекутъ

Ашұ фі қжнтатъ
аі фі қжнтатъ
арұ фі қжнтатъ
Амұ фі қжнтатъ
аді фі қжнтатъ
арұ фі қжнтатъ

Модулаш Суппусъ
Презентъ

Ка съ қжнтъ
ка съ қжнд-і
ка съ қжн-е
Ка съ қжн-ъмъ
ка съ қжн-аді
ка съ қжн-е

Трекутъ

Ка съ фіш қжнтатъ

КОНЖУГАРЕА II

Тн i са ѿ i р.

Модулаш Хотър ж т о р ұ

Презентъ

Ворб-ескъ

ка съ фіш қжнтатъ
ка съ фіш қжнтатъ
Ка съ фімш қжнтатъ
ка съ фіді қжнтатъ
ка съ фі қжнтатъ
Модулаш Инфинітівъ
А қжн-а ші қжн-аре
Партідіпіе
Презентъ
қжн-жнаш

Трекутъ
қжн-атъ

Конжугъасені веरбүріле
а ғнвъца, а ғнвла, а апъра
а арұнка, а ғнмеръка шчл.
Веरбүріле чеде ғн ға ла
інфінітівъ факъ ғн ере, іар
нұ ғн аре, күм а ғнвіїа, ғн-
віере; а тыа, тъере, а маж-
ніїа, мажніере.

ворб-епі

ворб-еңде

Ворб-імш

7.

ворв-іді	Н е х о т ъ р ж т є
ворв-ескъ	Амъ ворбітъ
Н е съ в ж р ш і т є	аї ворбітъ
Ворв-іамъ	а ворбітъ "
ворв-іай	Амъ всрейтъ
ворв-іа	ацъ ворбітъ
Ворв-іамъ	аў ворбітъ
ворв-іадъ	В і і т о р є I
ворв-іа	Воў ворбі
съвжршітъ	вей ворбі
Ворв-іињ	ва ворбі
ворв-іишъ	Бомъ ворбі
ворв-і	вєдъ ворбі
Ворв-іръмъ	воръ ворбі
ворв-іръцъ	В і і т о р є II
ворв-іръ.	Воў фі ворбітъ
М - м - д - к ж т є - с ъ в ж р ш .	вей фі ворбітъ
Ворв-ісемъ	ва фі ворбітъ
ворв-ісемшъ	Бомъ фі ворбітъ
ворв-ісе	вєдъ фі ворбітъ
Ворв-ісеръмъ	воръ фі ворбітъ .
ворв-ісеръцъ	Модхлъ П о р у н ч і т о р є
ворв-ісеръ	Фъръ пе. Г ла сінг.
Зікъ асеменя: Амъ фостъ	Ворв-еще
ворбітъ, аї фостъ ворбітъ,	ворв-ескъ
а фостъ ворбітъ; амъ фостъ	Съ ворв-імъ
ворбітъ, ацъ фостъ ворбітъ,	ворв-ідъ
аў фостъ ворбітъ.	ворв-ескъ.

Модълъ Кондіонезъ**Презентъ**

Ашъ ворбі ші в'орбір'ашъ
 ай ворбі ші ворбір'ай
 аръ ворбі ші ворбір'аръ
 Амъ ворбі ші ворбір'амъ
 аді ворбі ші ворбір'аді
 аръ ворбі ші ворбір'аръ

Трекутъ

Ашъ фі ворбітъ
 ай фі ворбітъ
 аръ фі ворбітъ

Амъ фі ворбітъ
 аді фі ворбітъ
 аръ фі ворбітъ

Модълъ Синпусъ**Презентъ**

Ка съ ворб-ескъ
 ка съ ворб-ефі
 ка съ ворб-еаскъ
 Ка съ ворб-имъ

ка съ ворб-іді
 ка оъ ворб-еаскъ

Трекутъ**Ка съ фі ѹ ворбітъ**

ка съ фії ворбітъ

ка съ фі ворбітъ

Ка съ фімъ ворбітъ

ка съ фіді ворбітъ

ка съ фі ворбітъ

Модълъ Инфинітівъ**Ворб-і саъ ворб-іре****Партідіпіє****Презентъ****Ворб-інаъ****Трекутъ****Ворб-ітъ**

Конжугъ асеменеа вор-
 буріле: а тндръзні, а тн-
 лесні, а голі, а зугръві, а
 зърі, а умбрі, шчл.

КОНЖУГАРЕА III.**Тн Е саъ Ере.****Модълъ Хотър жто ръ****Презентъ****Тнцелегъ****Тнцелег-і****Тнцелег-е****Тнцелег-емъ****Тнцелег-еді****Тнцел-егъ****Не съвожр шітъ****Тнцелег-ѣмъ**

↑Н҃ДЕЛЕЦ-БІ
↑Н҃ДЕЛЕЦ-В
↑Н҃ДЕЛЕЦ-БМЧ
↑Н҃ДЕЛЕЦ-БДІ
↑Н҃ДЕЛЕЦ-Б.

Съвжршітъ

↑Н҃ДЕЛЕС-ЕІ
↑Н҃ДЕЛЕС-ЕШІ
↑Н҃ДЕЛЕС-Е
↑Н҃ДЕЛЕС ЕРЪМЧ
↑Н҃ДЕЛЕС-ЕРЪДІ
↑Н҃ДЕЛЕС-ЕРЪ.

М. м. АЕ-КЖТъ Съвжрші.

↑Н҃ДЕЛЕС-ЕСЕМЧ
↑Н҃ДЕЛЕС-ЕСЕШІ
↑Н҃ДЕЛЕС-ЕСЕ
↑Н҃ДЕЛЕС-ЕСЕРЪМЧ
↑Н҃ДЕЛЕС-ЕСЕРЪДІ
↑Н҃ДЕЛЕС-ЕСЕРЪ

Зікъ асеменѣ: Амъ фостъ
↑Н҃ДЕЛЕСЧ, ай фостъ
↓Н-
↓Н҃ДЕЛЕСЧ, а фостъ ↑Н҃ДЕЛЕСЧ; Фъръ перс. Іла сінг.
амъ фостъ ↑Н҃ДЕЛЕСЧ, аї
фостъ ↑Н҃ДЕЛЕСЧ, аї фостъ
↑Н҃ДЕЛЕСЧ.

Не хотъ ржтъ
Амъ ↑Н҃ДЕЛЕСЧ

аї ↓Н҃ДЕЛЕСЧ
а ↑Н҃ДЕЛЕСЧ
Амъ ↑Н҃ДЕЛЕСЧ
аї ↓Н҃ДЕЛЕСЧ
аї ↑Н҃ДЕЛЕСЧ

В ітогъ I

Воіж ↑Н҃ДЕЛЕЦЕ
вей ↑Н҃ДЕЛЕЦЕ
ва ↑Н҃ДЕЛЕЦЕ
Вомъ ↑Н҃ДЕЛЕЦЕ
вейі ↑Н҃ДЕЛЕЦЕ
воръ ↑Н҃ДЕЛЕЦЕ

В ітогъ II

Воіж фі ↑Н҃ДЕЛЕСЧ
вейі фі ↑Н҃ДЕЛЕСЧ
воръ фі ↑Н҃ДЕЛЕСЧ
Вомъ фі ↑Н҃ДЕЛЕСЧ
вейі фі ↑Н҃ДЕЛЕСЧ
воръ фі ↑Н҃ДЕЛЕСЧ

Модуля Поручнітогъ

↑Н҃ДЕЛЕЦ-Е
↑Н҃ДЕЛЕГ-В
Съ ↑Н҃ДЕЛЕЦ-ЕМЧ
↑Н҃ДЕЛЕЦ-ЕДІ
↑Н҃ДЕЛЕГ-В.

Модула́ Копдіцио́не о́х

Презентъ

Ашъ тңдељејде ші тңдељејде,
ашъаї тңдељејде ші тңде-
ледејде аїаръ тңдељејде ші тңде-
ледејде аръ.Амъ тңдељејде ші тң-
дељејде амъаї тңдељејде ші тңде-
ледејде аїаръ тңдељејде ші тңде-
ледејде аръ

Трекутъ

Ашъ фі тңдељесч

аї фі тңдељесч

аръ фі тңдељесч

Амъ фі тңдељесч

аї фі тңдељесч

аръ фі тңдељесч

Модула́ Сипусч

Презентъ

Ка съ тңдељегъ

КОНЖУГАРГА IV

Тн Еа саў Ере

Мудула Хотържторъ

Презентъ

Каз-ъ

ка съ тңдељеп-ї

ка съ тңдељег-ъ

Ка съ тңдељеп-емъ

ка съ тңдељеп-едъ

ка съ тңдељег-ъ

Трекутъ

Ка съ фі тңдељесч

ка съ фі тңдељесч

Ка съ фімъ тңдељесч

ка съ фімъ тңдељесч

ка съ фі тңдељесч

Модула́ Инфинітівъ

А тңдељеп-е ші тңдељеп-е

Партіпіе

Презентъ

Тңдељег-жнда

Трекутъ

Тңдељесч.

Конжугъ асеменеа веरбү-
ріле: а мердіе, а дреде, а
дұче, а тріміте, ші алтеле.

Къд-еџі	В іт о р ў I
кад-չ	Воյ къдеа, шчл.
Н е съв ж р ш і т չ	В іт о р ў II
Къд-еамү	Модулў П о р у н ч і т о р ў
къд-еай	Фъръ пеरс . I ла сінг .
къд-еа	каз і
Къд-еамў	каз-ъ
къд-еаді	Съкъд-емў
къд-еа.	къд-еџі
Съ в ж р ш і т չ	каз-ъ
Къз-чкў	Модулў Конлідіонелў
къз-чши	П р е з е н т ӯ
къз-ч	Ашў къдеа ші къдеар'ашў
Къз-чръмў	ай къдеа ші къдеар'ай
къз-чръці	арў къдеа ші къдеа-
къзчръ	р'арў
М м. де-кактў съвжрош.	Амў къдеа ші къдеар'амў
Къз-чсемў	аді къдеа ші къдеа-
къз-чсеші	р'аді
къз-чсе	арў къдеа ші къдеа-
Къз-чсеръмў	р'арў
къз-чсеръці	Т р е к у т ӯ
къз-чсеръ.	Ашў фі къзутў шчл .
Зікў асеменеа : Амў фостў	М од у лў С у п и ч с չ
къзутў, ай фостў къзутў,	П р е з е н т ӯ
шчл .	К а съ каз-չ
Н е х о т ъ р ж т չ	ка съ каз-і
Амў къзутў, шчл .	ка съ каз-ъ.

Ка съ къд-емъ
ка съ къд-еци
ка съ казъ.

Т р е к у т ъ
Ка съ фі ё къзутъ, шчл.

М о д у л ъ I n f i n i t i v ъ
А къд еа шікъд-ере.

П а р т і д і п і е

П р е з е н т ъ

Къз-жнадъ

Т р е к у т ъ
Къз-утъ.
Конжугъ асеменеа ве-
вуріде: а ведеа , а пльчеа ,
атъчеа , а скъдеа , шчл.

М ултѣ ве-вуріде конжу-
гареа IV а ў i n f i n i t i v u л ъ
лоръ тн еа са ј е , кум: а
бате , шіа бътєа , а віндє ші
а віндєа , ші эатсле .

† М П Ъ Р І Р Е А Ш И Ф О Р М А Р Е А Т И М П И Л О Р Й .

Тімпій ве-вурілоръ се тмпартъ тн сімплі ші компу-
ші , тн прімітіві ші дєріваці .

Тімпій чеі сімплі сжнту ачея каре ну се факъ прін
ажуторула Ѹ вре - тнняа дін ве-вуріле Ажутътоаре а фі ,
а авеа шіа воі , кум кжнту , кжнтаамъ , шчл .

Тімпій чеі компуши сжнту ачея каре се факъ прін а-
жуторула Ѹ вре - тнняа дін ве-вуріле Ажутътоаре , кум
амъ кжнтаатъ , воі кжнта , ка съ фі ё кжнтаэтъ .

Тімпій чеі прімітіві (са ј джнту) сжнту ачея дін
каре се факъ чеі-а-аці тімпі дін ве-вурі , ші сжнту па-
тру: I n f i n i t i v u л ъ , Презентула Ѹ Партідіпії , Трекутула Ѹ
Партідіпії , ші Презентула Ѹ Хотържторула Ѹ .

Тімпій чеі дєріваці (са ј треші) сжнту ачея каре се
факъ дін чеі прімітіві .

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Бъгърѣ десамъ
Асупра тимпилорѣ промитивѣ.

Тимпї промигівѣ дѣла чуѣ вербѣ тї фачему үнінау ку
 трупчлѣ инфинитиву лорѣ сферштукріе дѣ конжугарѣ,
 прекум с'аратъ тн табль.

Вербукріе дѣ конжугаря I ау Инфинитиву лор сау тн
 а, кум а кжнта, а лъуд-а, сау тн я, кум а мъ-я
 а тн ві-я.

Пис тн я факъ маи тоате вербукріе дѣ конжугаря I
 каре тн трупчлѣ инфинитиву лор се сфершескѣ ку
 гласнікъ, кум а мжнгж я, а сунді-я, шчл,
 афоръ дѣ кжте-ва каре факъ нумай тн а, прекум а лъ-я
 а о-а, аро-а, апло-а.....

Чнле дін вербукріе дѣ конжугаря IV се сфершескѣ
 нумай тн ея, кум а тъчя, маралте факъ тн ешия,
 кум а бате шіа бътга, а фаче шіа фъчя; мар
 да ачесте дін урмъ сферштукріе е есте маи гигулатъ.

Вербукріе дісілабѣ дѣ конжугаря I тї IV, авжнда
 чнѣ ъ тн сілаба д' тн тлѣ дѣла Инфинитивъ, тлѣ скімбѣ
 тн а ла прізенту лхътържтору лхъ, кум а кълка, кал къ,
 а кълга, казъ, атья, тай, афоръ деспълѣ,
 кръпъ, върсъ шішъ зъ.

Пис. пъ ачестѣ ъ тлѣ скімбѣ тн а ші алте вербукріе дѣ
 маи мълате сілабѣ, прекум ла адо'а сілабѣ, а тн кър-
 ка, тн каркъ, сълтата, а сътура, сатуру.

Вербукріе че ау тн адо'а сілабъ дѣла сферштукріе
 Инфинитиву ліфтонгълѣ о а, леапълѣ пъ а тн че-л-а-л-и
 тимпї промитивї, кум астоарче, сторкжнда, сторсъ
 есторкъ.

Вербукіде че аж ұн адо'а сілдабъ де ла сфершітұлұ
Інфінітівхалай ұнъ а, тақ скімбұ ұнъ ла партійніңа презентъ ші трақутъ, күм авате, бұтжнаң ү бұту тұз;
а фаче, фъкжнаң, фъкүтұ; афаръ де трасұ,
спартұ шірасұ.

О маре пирте мін вербукіде че аж ұн адо'а сілдабъ де
ла сфершітұлұ Інфінітівхалай гласник'а ұ, о скімбұ ұ
о ла презентұлұ Хоттержтору, ү, күм амұла, мон,
а сбұра, сборұ, амұрі морұ, ші алателе.

Консунателе де ла сфершітұлұ Інфінітівхалай де кон-
жугарға III сәлаптады толдахна ла партійніңа трақутъ
күм атрыміте, трімісұ, адреңе, арең.

Жіке вә дін консунателе де ла сфершітұлұ Інфініті-
вхалай сә скімбұ ұнчіл-аңді тіміні прімітіві ұн ачесті
кіші, адікъ:

Т ұн ұ, ші ұ ұнғұнаінте дә ж ші ұ ла конжугарға III,
а тріміте, трімідженә, трімідү—А ұнде ае-
де ұнде лөгжнаң, ұнде лөгү.

Д ұн з, ші ұн к, ұнаінте дә ж ші ұ ла конжугарға III
ші IV, а пріндес, прінзжнаң, прінзү—а кре-
де, крезжнаң, креззутұ, крезз—атоарче,
торкжнаң, торк—атъчеа, тъкжнаң, такұ,
тъкүтұ.

Ш ұнск, ұнаінте дә ж ші ұ ла конжугарға IV, а кре-
де, крескжнаң, крескүтұ, креск.

ТНС. Асеменеа нерегулате се сокотескъ ші челе көмб
пясе дің ачесте веरбүрі, прекум а пропуне, а апуне,
а преведеа, а күвені, каре се конжугтъ ка челе сім-
піе але кордь.

ФОРМАРЕА ТІМПІЛОРУ ДЕРІВАЦІ.

Ла презентулай Хотър жторулай
Персоан'а П'сінгурітъ.

А до'а персоанъ сінгурітъ де ла презентулай хотър-
жторулай де ері че конжугаре, се фаче де ла персоан'а І,
скімбжада пъ үсаў үні, күм қжнту, қжнди; мж-
ніш, мжній, шчл.

ТНС ЕМНЪРІ.

1. А до'а персоанъ сінгурітъ де ла презентулай хотъ-
ржторулай скімбъ ші ачесте консунате де сфершітъ,
адікъ пъ т үн д, батъ, баці; пъ скінш, паскъ,
паші; пъ гүнш, алғұ, алғі; пъ күнч, пәнкъ,
пәнчі; пъ сінш, ласъ, лаші, пъстүнш, гүстү-
шіші.

2. Кіте ва веरбүрі че аш үнә до'а сілабъ де ла сфер-
шітълай презентулай үншъ, үншъ скімбъ үнелде а до'а пер-
соанъ, күм апъсъ, апеші; върсъ, веरші;
спълъ, спелі; үнвъдъ, үнвѣді; възъ, веzi;
де пъдъ, де пезі.

Деосебірі.

Іаў іеі, каскъ касчі, воі веі, сжнту іші, үчігү
үчізі, вжнзъ вінзі, баў веі, амү ай, почү поді.

Персоан'а III сінгур.

А третя персоанъ сінгурітъ де ла презентулай хотъ-

ржторуаї се фаче де да персоан'a I, скімбнаї аз кон-
жугареа I пъ тнъ, ші пъ тнъ, кум кжнтъ, кжн-
тъ; таї, таї; іар да челе-а-зате конжигърі тнъ, кум
ворбескъ, ворбеще; сунъ, сунъ; тнделегъ, тн-
шеведе; казъ, казе.

ТНСЕМНЪРІ.

1. Челе тн ж де а до'a конжугаре каре ну факъ тн
ъскъ, факъ асеменеа тнъ ла а тряна персоанъ сінгур-
рігъ де а презентулъ хотържторуаї, кум а вжрж,
вжръ, вжръ.

2. А тряна персоанъ сінгурігъ де а презентулъ хотъ-
ржторуаї скімбъ ші ачесте консунате де сфжршітъ
тнагнте де, адікъ пъ сктнц, кре'къ, кре'ше; пъ
зтнна, кре'зъ, кре'де; пъ цтнц, тріміцъ, трімі-
те; пъ гтнц, але'зъ, але'де; пъ ктнч, джкъ, ду'че.

3. Каже в'рбхрі де конжугаре I аз тн адо'a сіллабъ
де а сфжршітъ персоанеі а' тн тжі а презентулъ зтн
е ку тонзлъ асунрът, прімескъ зтн а днпъ елъ ла а тряна
персоанъ, кум пле'къ, пле'къ; тн кредінцезъ,
тн кредінцезъ; афаръ де челе тн я каре скімбъ пъ,
е тн ачелъ діфтонгъ, кум тн тем'е зъ, тн тем'язъ.

4. Каже в'рбхрі аз тн адо'a сіллабъ де а сфжрші-
тулъ персоанеі а' тн тжі а презентулъ зтн о, прімескъ
днпъ елъ зтн а ла а тряна персоанъ, кум скодъ, ск' а-
те; іар челе ченъ зтнъ, ж'къ скімбъ тн, кум ашъзъ,
ашазъ.

5. В'рбхріде чесе с фжршескъ тн іш са'к, ші каре
ну сантъ де конжугаре I, скімбандъ ла а тряна персоанъ.

нъ, атжтъ сінгуріть, кжтъ ші ұммұлдітъ, сғұршітк-
ауі дүпъ регуле, прі-мекші ші ұнғ н май ғайлар де ачелді
сғұршітъ, кым віш, вінє саў вінш; ръмажіш, ръ-
маже саў ръмажнш.

Дөсебірі.

Лаў лъ, іаў іа, даў даў, сжнгш есте, воў ва, үчірш
үчіде, амш аре, вжнзш вінде, блаў ба, почіш поате,
възш веде.

Персоан. І ші II ұммұлдітъ.

Персоанде I ші II ұммұлдітъ да ла презентуалу хотъ-
ржторуалай се факш делатиғітів, скімбанды пъағн
ъмш ші аді, а кжнта, кжнтымш, кжнтааді; пъ
иағненш ші іаді, ағнвіна, ғнвіемш, ғнвінааді;
пъі ғнімшііді, а ворбі, ворбімш, ворбі-
ші; пъешига ғнемш ші еді, а дретде, дретемш
арециді; а къдеа, къдеамш, къдеаді.

Дөсебірі. А фі, сжнтемш, сжнгеді.

Персоан'a III ұммұлдітъ

Атрея персоан ұммұлдітъ де ла презентуалу хотъ-
ржторуалай да конжугареа II, III ші IV, есте асемнега
ку чеа д'ұнтаржі сінгуріть, кум ворбескш, ғнде-
ләегш, факш; іар да конжугареа I фаче орі ка а
трея, саў ка чеа д'ұнтаржі сінгуріть, кум тає саў та иш
ғнвіазъ саў ғнвіезш, кжнты саў кжнты.

Тңсемнърі.

1. Да веरбхіле де конжугареа II ғн ж ші каре ны
факш ғн ъскш, а трея персоан ұммұлдітъ фаче ас-

менеа, орі ка а грея, саў ка чea д'ялтжій сінгурітъ, кум вжръ саў в жръ, омоаръ саў о моръ.

2. А трая персоанъ ұммұлдіть де ла презентулъ хо-
тържторулај скімвъ ші ачесте консунате де сфершітъ,
адікъ пъ з ұн а, ші пъ д ұн т ла қонжатреа II, III ші
IV, кум аузъ, аудъ; скодъ, скотъ; казъ, кадъ.

Десебірі. Вонъ воръ, амъ ау, почъ потъ.

Несъвжршітулъ

Несъвжршітулъ се фаче де ла іnfinіtіvъ, адъогжнда
сіллаб' мү ла челе ұн а, я ші еа, кум ақжнта, қжн-
тамъ; а ұнвіа, ұнвіамъ; а ведеа, ведеамъ;
пъ амъ ла челе ұні шіе, а ұндръзні, ұндръз-
ніамъ; а ұнцелеңе, ұнцелеңеамъ; а креде
кредеамъ; ші скімбжнда пъ ж ұнамъ ла челе ұнж,
кум а хотърж, хотърамъ.

Тнсемнърі

1. Веरбүріле че аў ұн адо'а сіллабъ де ла сферші-
тулъ іnfinіtіvулай деғонғулъ оа, леапъдаш пъ а ла не-
съвжршітулъ, кум акоаң, кочеамъ; астоарче,
сторчeамъ.

2. Веरбүріле че аў ұн адо'а сіллабъ де ла сферші-
тулъ іnfinіtіvулай үнү а ұлъ скімбъ ұнъ ла несъвжр-
шітулъ, кум а траңе, тръдеамъ; а фаче, фъ-
чeамъ; афаръ де челе че аў пъ а ла ұнчепітулъ сіллаб-
ей, нар ны ұнтр'жна, кум а авеа, авеамъ; аарде
ардеамъ.

Десебірі. А фі, ғрамъ.

Съвжршітұлұ

Съвжршітұлұ се фаче де ла партідіпіә трекутъ; скімбжнду пътъ ғн и, күм кжнташ; тъ-ятуш, тънаш; ғндаръзниш, ғндаръзниш; палькутъ, палькуш; шіппь сү ғнсесіш, трімісш трі-місіш.

Т н с ә м н а р ө .

А трія персоанъ сінгурітъ де ла съвжршітұлұ¹ да ве-брілө челе ғн а, фаче ғн ы, күм ажнта, жнтуш; іар ла челе ғн а фаче ғн ө, күм² а тъя, тъе, а ғн в іа, ғн -віе.

Д е о с е б і р і .

Датъ, деденш, дедеші, дете, детерымш, детерьці, дед-терь-фостъ, фүсеш саү фүнш-авытъ, авысеш саү авынш.

Май-мұлатъ-де-кжтъ- съвжршітұлұ.

Май-мұлатъ-де-кжтъ-съвжршітұлұ се фаче де ла парті-діпіә трекутъ, скімбжнду пътъ ғн сәмш, күм кжнта-тъ, кжнтасемш; ғндаръзниш, ғндаръзниш; фъкутъ, фъкусемш; шіппь сү ғн сесемш, ғн-десеш, ғн десесесемш.

Т н с ә м н ы р і .

1. Кжтє-ва пратідіпії нерегулате де конжигареа III че се сфершескъ ғн тъ, прекум спартъ, рүптъ, фієртъ, шіалтеа, скімбъ пътъ ғн сең ші се-семш да несъвжршітұлұ ші май-мұлатъ де-кжтъ-съвжр-шітұлұ, прекум спърсеш, спърсесемш, рүп-сеш, рүпсесемш, фієрбесеш, фієрбесесемш.

2. Партидіпійде трасъ, спартъ, расъ, ръ-
масъ, скімбъ пъа ʌнъ ла съвжршітулъ ші ма-
мұлтъ-де-кжтъ съвжршітулъ, кум тръсекъ, тръс-
семъ; ръмъсекъ, ръмъсесемъ, шчл..

Дөсөбірі.

Датъ дедесемъ, фостъ фусесемъ, әвүтъ авусесемъ.

Порұнчіторулаші Сұппұсқалъ

А до'а персоанъ сінгурітъ де ла Порұнчіторулаші конжүгаре I, II ші III, есте асеменеа кү а трея персоа-
нъ сінгурітъ де ла презентулаші хотържторулаші, кум
кжнтъ, таε, ʌнвіазъ, ʌндаръзнесі, ʌн-
дәләүе; іар ла IV конжүгаре кү а до'а персоанъ дәла
ачелу презентъ, кум тачі, везі, крөзі.

Дөсөбірі.

Есте фії, віне віно, аі аіві, фачі фъ, үй үніе,
вінзі вінае, еєі беа, ахчє адұ, ахчє дұ.

Персоанда д'алъ треілеа сінгуріті ші ғұммұадіті де ла
Порұнчіторулаші Сұппұсқалъ се фактъ де ла персоан'a
І а презентулаші хотържторулаші, скімбанду пъ ү ла кон-
жүгаре I ʌнε, кум кжнтъ, кжнте; іар ла чәлә-ла-
алте ʌнъ, кум ворбескъ, ворбѣскъ, касъ
ворбаскъ, шчл..

ʌнсемнърі.

1. Вөрбүріле чәле ʌній саү іш де орі-че конжүгаре,
факъ тоддаң'а ʌнε ла персоанда д'алъ треілеа але Порұнчіторулаші ші Сұппұсқалъ, кум таіжъ, таε, касъ
таε; сүй, сүε, касъ сүε; шіү, шіε, касъ
шііε.

2. Каже веरбүрі аш тұнадо'а сіллағы дәла сәфжершің туалұй презентұлғы үнү о, ғнорі че конжутаре, сағ үнү е ғн комжутаріле II, III ші IV, пріймекі үнү алғынъ ачелә гласніче да персоанеле д'алұй треілеа аға Порунчіторұлғы ші Сүппүсұлғы, күм тоғнұ, тоарне, касъ тоарне; ғнаръзнескұ, ғнаръзнесаскъ; мәргұ, мәргі; крезұ, креазъ.

3. Веरбүріле чөағ ғнадо'а сіллағы дәла сәфжершің туалұй презентұлғы үнү ъ, жалұ скімбұй да персоанеле д'алұй треілеа аға Порунчіторұлғы ші Сүппүсұлғы, сиғ ғн а, күм възұ, вазъ, ка съ вазъ; сағ ғн е, күм апъсұ, апесе, ка съапесе.

4. Персоанеле д'алұй треілеа аға Порунчіторұлғы ші Сүппүсұлғы скімбұй консунат'а дә сәфжершітү к ғн ғн-айнта дә е, күм плаекұ, плаче, касъ плаче.

Дәосебірі

Іақ іа, оў оъ, плаў плаоъ, сжнту фіе, даў дәа, стаў стаа, амў айбъ, лаў лға, почіў поатъ.

Персоанеле д'антажі ші алұй лоілеа ғмұладіте дәла Порунчіторұлұй, күм ші чөле сінгүріте ші ғмұладіте дәла Сүппүсұлұй, сжнту асеменеа кү ачелеаші персоане дә да презентул Хотържторұлғы.

Тімпій Компүші

Тімпій чей компүші се факұ сәү кү інфінітівуда, пректум Віторұ I, воі скріе, ші презентул Кондіонелелұлғы, ашұ скріе; сағ кү Партиципіеа треқутъ, пректум Нехотържтулұй, амұ скрісұ, Віторұ II, воі фі скрісұ, Треқутула Кондіонелелұлғы, ғашұ фі

екрісъ, ші Трекутулаъ Сүппүсұлаъ, Ка съ фіш
скрісъ.

Тңсем. дін Презентулаъ Партийінің ны фачем деосе-
вітү ніңін тімінің дін вербі, дар фінд къ тоате вербұ-
ріле се факт, дін саъ таъ конгрінау ғн еле, Прекум
вербұлаъ мәрғұ, каре се факт дін зічесіріле с жантұ мәр-
ганау, пентру ачесст'а с'а ның ғнтрө тімпій прімітіві.

Тңсем. дін челе че с'аъ ғнсемнәтш пентру формареа
тімпілорұ веरбұлаъ, сокотіндүссе иғта ғнтине пентру
класуріле ғнчеппәтоаре, шқодарій ворұ қыноаше нымай
табділе де тімій прімітіві, нар челе-л-зате се ворұ ғн-
въда ғн. Класулаъ I де Ұманіоаре, ұнде тінерін май 'на-
інте д'а ғнчепе Сінтаксұлаъ се қывіне саъ, ка съ зікш май
біне, е де лішсө съ май ләкрізє че-ва Етімолоциә.

Ампърдіреа веरбұрілорұ

Диңъ ғнтрөевіндареа ғнсемнәрій лорұ.

Веरбұлаъ кү каре арътъмұ къжантемұ есте нұмай ұнұлау
вербұлаъ А фі.

Веरбұріле кү каре арътъмұ къ фачемұ че-ва, с жантұ
мұлте, ші се ғнпартш ғн треі фелұрі: ғн Актіве (де
луктаре), Пасіве (де пътимірे), ші Ресфұржнгътоаре.

Веरбұлаъ есте Актівұ, кжнда аратъ къ сүбжетулаъ съя
фаче іе-ва асұпра алтуа, күм Нетре қубеңе пе
Ioan; саъ нұмай къ фаче че-ва, күм Станұ шаде.

Тңс Ачі қубеңе есте Актівұ, къчі аратъ къ сүб-
жетулаъ съя Пегре фаче че-ва асұпра лау Ioan, къл
қубеңе; асеменіші шаде есте Актівұ, къчі аратъ къ
сүбжетулаъ съя Станұ фаче че-ва.

Вербулъ есте Пасівъ, канд аратъ къ субжетулъ съ прймеше асупръї о лукраре дѣ ла алтъ чінѣ-ва, ші пентръ ачеаст'а елъ есте пътіміндъ саў сүферіндъ че-ва, кум Петре с'а чінстітъ дѣ тнвъцъторії съї.

¶. Ачі с'а чінстітъ есте Пасівъ къчі аратъ о лукраре че о прймеше, че о сүферъ субжетулъ Петре дѣ ла тнвъцъторії съї.

Вербулъ есте Рєфржнгъторъ, канд аратъ къ субжетулъ фаче че-ва асупра луї-¶. Ачі с'а чінстітъ есте Ресфржнгъторъ, къчі аратъ къ субжетулъ Петре лукрѣзъ саў фаче чева асупра луї ¶. Ачі с'а чінстітъ есте Ресфржнгътоаре.

Модулъ Хотържторъ Презентъ
Мъ сілескъ ші сілеску-мъ
те сілеши
се сілеще
Не сіламъ
въ сілайді
се сілесъ

Несъважрітъ
Мъ сіламъ
те сілай
се сіла
Не сіламъ
въ сілайді
се сіла

Съ в жрштъ

Мъ сіліш

тє сіліш

сє сілі

Не сіліръмъ

въ сіліръдъ

сє сіліръ

М. м. дє-кжтъ-съв.

Мъ сілісемъ

тє сілісеш

сє сілісє

Не сілісеръмъ

въ сілісеръдъ

сє сілісеръ

Зікъ асеменеа: М'амъ фо-

стъ сілітъ, шчл.

Нєхръжтъ

М'ам сілітъ ші сілітъ-м'-амъ

тє аї сілітъ ші сілітъ-тє-аї

с'a сілітъ ші сілітъ-с'-а.

Не амъ сілітъ ші сілітъ-нє-ам.

в'адї сілітъ ші сілітъ-в'-адї

с'aш сілітъ ші сілітъ-с'-а

Війторъ I

Мъ воіш сілі ші сілі-мъ-воіш

тє веі сілі ші сілі-тє-веі

сє ва сілі ші сілі-сє-ва

Не вомъ сілі ші сілі-нє-вомъ

въ веді сілі ші сілі-въ-веді
сє воръ сілі ші сілі-сє-воръ

Війторъ II

Мъ воіш фі сілітъ

тє веі фі сілітъ

сє ва фі сілітъ

Не вомъ фі сілітъ

въ веді фі сілітъ

сє воръ фі сілітъ

Модулъ Поручіторъ

Фъръ перс. I ла сінг.

Сілеце-те

сілеаскъ-се

Съ нє сілімъ

- сіліші-въ

сілеаскъ-се

Модулъ Кондіціонеа

Презентъ

М'ашъ сілі ші сілі-м'-ашъ

тє аї сілі ші сілі-тє-аї

с'аръ сілі ші сілі-с'-аръ

Не амъ сілі ші сілі-нє-амъ

в'адї сілі ші сілі-в'-адї

с'аръ сілі ші сілі-с'-аръ

Трекутъ

М'ашъ фі сілітъ

тє аї фі сілітъ

с'аръ фі сілітъ

Несамъ фі сілітъ

в'аді сілітъ

с'аръ фі сілітъ

Модулъ Супиусъ

Презентъ

Ка съ мъ сілескъ

ка съ те сілеши

ка съ се сілескъ

Ка съ не сілімъ

ка съ въ сіліді

ка съ се сілескъ.

Трекутъ

Ка съ мъ фі ў сілітъ

ка съ те фії сілітъ

ка съ се фі сілітъ

Ка съ не фімъ сілітъ

ка съ въ фіді сілітъ

ка съ се фі сілітъ

Вербулъ Пасівъ се фаче $\uparrow$ нкъ къ вербулъ а фі $\uparrow$ н
тоді тімпій ачестя, ші партідішіса трекутъ а $\times$ нзі алтъ
вербъ, кумсжнтъ кематъ, а фостъ пофтітъ, шчл.

Модулъ Хотържторъ

Презентъ

Сжнту трімісъ

єші трімісъ

єсте трімісъ

Сжнтемъ тріміші

сжнтеші тріміші

Модулъ Инфінітівъ

Амъ

а тє

а сє

А Нє

авъ

а сє

{ сілі

Партіціпіє

Презентъ

{ мъ

тє

сє

нє

въ

сє

Сілінду

Тнс. Трекутулъ Партіціпії
єсте дін фіреа лхі Пасівъ.

сжнту тріміші

Несъ вжршітъ

Ерамъ трімісъ, шчл.

Съвжршітъ

Фуссей трімісъ, шчл.

М. м. де-кжтъ-съв.

Фуссемъ трімісъ. шчл.

Нεх отъ ржтъ
Амъ фостъ трімісъ, шчл.
Віторъ I
Воў фі трімісъ, шчл.
Віторъ II.
Воў фі фостъ трімісъ
Модулъ Порунчіторъ
Фій трімісъ, шчл.
Модулъ Конадіонелъ
Презентъ
Ашъ фі трімісъ, шчл.
Трекутъ
Ашъ фі фостъ трімісъ, шчл.

Модулъ Супижеъ
Презентъ
Ка'съ фій трімісъ, шчл.
Трекутъ
Ка съ фій фостъ трімісъ
Інфінітівъ
А фі трімісъ саў тріміш
Партідінів
Презентъ
Фіналь трімісъ
Трекутъ
Трімісъ.

Вербагріле Үніперсонале

Вербагрі Үніперсонале (адікъ нымай де о персоанъ) нымімъ бажте ва вербагрі каре се ғантрєевіндезъ нымай да а трая пресоанъ сінгурітъ; астъ-фелъ сжнту веरбагріле треңуе, се кувіне, се каде, плю, нінде ші алтеље, каре ғн челе л-зате персоане ну се ғантрєевіндеъ, къчі ну пүтемъ зіче мъ казъ, те кувіні, шчл.

Модулъ хотържторъ
Презентъ
Треңуе саў треңуеше
Несъважріштъ
Треңуя

Съважріштъ
Треңуі
М. м. де-кжтъ-съв.
Треңуісі,

Нехотържтъ
 А тре́буетъ
     Ві́торъ I
     Ва тре́буі
     Ві́торъ II
     Ва фі тре́буітъ
 М. Пору́чіторъ
 Требуаскъ.
 Конді́онеалъ
     Презентъ
 Аръ тре́буі
     Тре́кутъ
 Аръ фі тре́буітъ

М. Супусъ
 Презентъ
 Ка съ тре́буаскъ.
     Тре́кутъ
 Ка съ фі тре́буітъ
     Інфінітівъ
 А тре́буі
     Партіціпіє
     Презентъ
 Тре́буіндъ
     Тре́кутъ
 Тре́буітъ.

Петро Фрасъ

ші потрівіреа ве́рбулау ку субже́туау

А н орі-че ворбіре а ноастръ ноінъ времъ съ спунемъ
 алъ че-ва де кжтъ къ о фінцу есте ұнтр'ұнъ кіпъ саў
 алъ фелъ, орі къ фаче че-ва, кум Петре есте үнъ,
 Петре скріє. Астъ арътаре о нымімъ Фрасъ саў
 Пропозіціє.

А н орі-че фрасъ саў пропозіціє, десебітъ де але
 зівері, тре́буетъ съ фіе негрешітъ үнъ ве́реј ші үнъ суб-
 жетъ, кум ұнвъцьтура есте фолосітоаре, соаре-
 ае лүміненазъ пъмжнтулау.

А н сім. Ве́рбулау ғн фрасъ тре́буетъ съ фіе ұнтр'ұнъ модъ
 персоналъ адікъ ку персоане, іар ну ғн модулау Інфі-
 нітівъ.

Тотъ веरбулъ ұнтр'ұнъ фрасъ треде съ се погрива-
съ къ субжетулъ съ ѿ ла персоанъ ші ла нымъръ, кум:

Еш скріш Ноі скрімш

Ту скрій Вой скріді

Елъ скріе Еі скріш.

Дака ұнтр'ұнъ фрасъ веरбулъ се ва дұче ла маі мұла-
те субжете де нымъръ сінгурітъ, елъ се нүне ла ғиммұла-
дітъ, кум Петре ші қоан чітескъ (ар ны чітескъ).

КАПІХ VI

АЛҰ ШАСЕЛЕА ФЕАЛУ ДЕ ЗІЧЕРІ

Партіціпіеа,

Партіціпіеа есте о зічере каре се ғимпъртъшаңе де ла
вербъ ші де ла аджектівъ.

Се ғимпъртъшаңе де ла вербъ, къчі аратъ каши ачела
къ сәнитетъ сау къ фачемъ чева, кум фіндъ өүнъ, ы-
віндаш ғивъдұтыр'а.

Се ғимпъртъшаңе де ла аджектівъ, къчі дъка ші ачел'а
о қызметтіде зічерій ла каре се дұче, кум Петре ішбіндаш
ғивъдұтыр'а; ұнъ тәннъръ ғикенұнатъ де Патріе.

Ла партіціпій чөрчтемъ тімпі ші конжүгърі ка ла
нішіе веरвұрі, ші неамұрі ші нымері, ка ла нішіе адже-
тівіе.

Партіціпіле аш доі тімпі, ұнъ презентъ, кум скріндаш,
ш'унъ тредектъ, кум скрісш.

Конжүгъріле партіціпілоръ сәнитетъ тотъ ачеле патру але

вербірілоръ, ші ле десебімъ дұшъ тәкүтүлъ лоръ, күм
қантытъ, ворбітъ, ұнделесч, фъкүтъ.

Неамурі ші нымере презентулъ партіділлоръ нуаре,
къчі елъ ну пріймеше скімбърі; күм мәргәнаш; іар тәкүтүлъ лоръ ле аратъ, ка totъ аджеятівулъ прін десебі-
те сәжршітүрі, күм трімісч, трімісъ; тріміші, трі-
місі.

Тнс. Тәкүтүлъ партіділлоръ, қана фаче үнъ
тімпъ компусч, ну пріймеше нічі елъ скімбърі, күм ез
амъ скрісч, ноі амъ скрісч.

Партіділл, дұппъ ұнтребүндареа ғнсемнърій лоръ,
се ұнпартъ ші еле ка шівербіріл, ұн актів, күм скрі-
інадъ, ұн пасіве ші ресфәнгътоаре, күм скрінаумъ.

Тнс. Тәкүтүлъ партіділлоръ, қана ну фаче үнъ
тімпъ компусч, есте тодазна пасівъ, күм сәнты трімісч
де стъпжніре.

КАПЫ VII

АЛУ ШАПТЕЛЕА ФЕЛУ ДЕ ЗІЧЕРІ

Препозіція.

Препозіція есть о зічере че ну пріймеше нічі о скімба-
ре ұн күважтъ, ші каре се пуне ұнайтіа зічерілоръ ка-
съ ле леде кү алте зічері, күм мәргүла шкоалъ.

Тнс. Ачі препозіція ла леагъ пъ существівулъ
шкоалъ күвергулъ мәргү.

Препозіція леғү пъ существів, пронуме ші адже-

тівє, қанд сжнть ғн казурілє генетівє, датівє, акузатівє ші аблатівє; іар нь вербүрі, қанд сжнть ғн модулаў Infinitivъ.

Препозіціїлє се ғн парты ғн сімплє ші компусе.

Челє сімпле.

А	Пре саў Пъ	Афаръ дє	Дінкоачі дє
Асупръ саў Пжнтрє		Апрюапе дє	Пре лжнгъ саў
Асупра Прін		Дє ла	Пжнгъ
Дє	Престе	Дє а	Пжнъ а
Дұпъ	Спрє	Дє партє дє	Пжнъ ла
Дін	Съвт	Дє лжнгъ	Спрє а
Дінтрє	ғн	Дє съвт	ғнтрє а
Дінтрұ	ғнайнте саў	Дє спрє	Фъръ дє
Кз	ғнайнтæа		
Кътрє	ғнтрұ	Дєкътрє	Фъръ а
Ла	ғнтрє	Дінколо дє	
Лжнгъ	Фъръ		

Препозіціїлє легъ зічерілє ку маў мұлате ғнделесхрі, дін каре челе маў дє обще сжнть оптъ:

1. Дє тімпъ, кум: ғрамъ сіліторъ ғн копілъріе.
2. Дє локъ, кум: шьзъ ғн шкоалъ.
3. Дє үнірє, кум: а ғнвъдатъ ку міне.
4. Дє деспърдіре, кум: о партє дін школарі.
5. Дє міжлочіре, кум: прін сіліндъ добжндімъ чінете
6. Дє прічинъ, кум: пентрұ міне а венітъ.
7. Дє ғниротівіре, кум: с'аскұлатъ асупра лүй Петре.
8. Дє ғнандъ саў скопосъ, кум: се сілещє спрє съважріре.

КАПІ VIII

АЛУ ОПТУЛЕА ФЕЛУ ДЕ ЗІЧЕРІ

Адвербулъ.

Адвербулъ есте о зічері че ну прїмеше нічі о скімбаре $\text{†N} \text{K} \text{U} \text{B} \text{A} \text{N} \text{T}$, ші каре се дуче ла унъ веरбъ, ла унъ адже-
тівъ саў ла унъ адтъ адвербъ ка съ ле хотъраскъ $\text{†N} \text{C} \text{E} \text{M}$ -
нара, кум віне астъзі — есте фоарте $\text{†N} \text{D} \text{E} \text{L} \text{E} \text{P} \text{T}$ — се
поартъ преа віне.

Фнс. Ачі адвербулъ астъзі се дуче ла адвербулъ віне,
ші хотъраше кжд віне.—Адвербулъ фоарте, ла адже-
тівулъ $\text{†N} \text{D} \text{E} \text{L} \text{E} \text{P} \text{T}$, ші хотъраше кжтъ де $\text{†N} \text{D} \text{E} \text{L} \text{E} \text{P} \text{T}$.—Ад-
вербулъ преа ла адвербулъ віне, ші хотъраше кжтъ де віне.

Адвербулъ се $\text{†N} \text{T} \text{R} \text{E} \text{B} \text{U} \text{I} \text{N} \text{D} \text{E} \text{Z}$ $\text{†N} \text{K} \text{U} \text{B} \text{A} \text{N} \text{T}$ ку десебітє
 $\text{†N} \text{D} \text{E} \text{L} \text{E} \text{S} \text{U} \text{R}$, артъ адікъ:

1. Тімпъ, кум: астъзі, ері, мжіне, атунчі, шчл.
2. Локъ, кум: ачі, аколо, сусъ, жосъ, апроапе, шчл.
3. Квалітате саў кінъ, кум: віне, $\text{†N} \text{D} \text{E} \text{L} \text{E} \text{P} \text{P}$, оме-
неше, пріетенеши, шчл.
4. Кжтъдіме, кум: маі, преа, фоарте, $\text{†N} \text{K} \text{B}$, шчл.
5. Тъгъдаіре, кум: ну, не, нічі де кум.
6. Тндоіаль, кум: оаре.
7. Тнтреваре, кум: узде? кум?

Бъгърі де сеамъ.

Де мұлте орі †N локъ де адвербъ не служімъ ку унъ
аджектівъ, кум скріє фрумосъ, ворбеше аспръ;

аčі аджеktівеle фrумосč ші аспру се іаč ғn локč
де адвербүрі.

Зічеріle афаръ, апроапе, департe, дінколо, дін-
коачі, ккнд н'аč пъ де аупъ еле, нұ скнтү прeпoзідії,
чі адвербүрі, кум шъзč афаръ, апроапе, шчл.

Меi мұлте зічері ку ғnсемнare де адвербү, се зікч
фрасxрі де адвербүрі, асгч·фелč скнтү: де куржнда,
ғn протівъ, ғn льтүрі, ғn лъзнtrу, д'асзпра, ғn прe-
жxрү, ші атeаle.

Адвербұлч не се скріе ғmпрeзнатү ку зічеріle, іар ну
дeспърдітү, кум: нeтъгъдзітү, нeапъратү, нeрнцелесү.

КАПЫ IX

АЛУ НОЪЛЕА ФЕЛЧ ДЕ ЗІЧЕРІ

Конжугатівулч

Конжугатівулч есте о зічере че ну пріимeфе нічі о скім-
варе ғn кувжнту, ші каре лeагъ үнч фрасч ку алтч фрасч
кум: Петре ғnвацъ ші Ioanч се жоакъ.

Тnс. Ачі конжугатівулч ші лeагъ фрасчлч Ioanч се
жоакъ ку фрасчлч Петре ғnвацъ.

Конжугатівeле, лeгkндч фрасxріle ғnтрe еле, арътч:

1. Үнірe, кум: ші, нічі, къ.
- 2 ғnпротівірe, кум: ғnсь, чі, дар, іар.
3. Дeспърдірe, кум: аč, саč, орі.
4. Кондішe, кум: дe, дакa.
5. Прічинъ, кум: къчі, фінду къ, ка съ, съ.

О консунатъ тнісітъ се деспартѣ тн дөй, күм суп-
пұ-сұ, сіл-ла-бъ.

Діфтонії ну се деспартұ, къчі ей факұ о-сіллағъ,
күм іа, ай ой.

Ла Пърділе Кұважнтулұй.

Субстантівле, аджектівле, артиколій, вербуліе ші
партіципіліе, кітіе се сфершескү тнтр'о консунатъ фъ-
ръ гласнікъ, прійм-сқұ ұнұ ұ мұтұ дұпъ ачса консун-
атъ, күм помұ, բұнұ, лорұ, таң, кресткұ,
фъкжнаұ, фъкутұ.

Ла нішесемнә.

Кү каре не служімұ қжна скрімұ.

Кү Апострофулұй (') не служімұ, қжна пентру ғу-
фоніе лепъалымұ вре о гласнікъ дін зічері, күм міе'мі
даі, тн локұ де міе ғ мі даі; тнтр'жнсулаұ, тн локұ
де тнтрұ тнсулаұ.

Кү семнұлаұ Скүртърій (") десебімұ пронундіса ай
ү ші і, қжна сжнту скүрте, күм ай, аі; сағ қжна
сжнту мұтә, күм омұ, помі.

Тнс. Ү ші і сжнту скүрте, қжна с'аудұ пъ жумъ-
тате тн пронундіе, прекум дұпъ о гласнікъ, күм аұ,
аі; сжнту мұтә, қжна аяқ с'аудұ, прекум дұпъ о кон-
сунатъ, күм факұ, фачай.

Кү Тръсэр'а де үніре (—) не служімұ ка съ аръ-
тъмұ үніреа тнтре май мұлте зічері че де фачемұ үн'a.
Астұ фелұ о тнтребүндімұ:

1. Лә үнұ тімнұ компусч, қжна пунемұ пъ вербулұ
ажутъторұ ла сфершітұ'і, іар ну тнайнте, күм вені-вей?
веде ар'-аі.

2. Аа веरбүрілө^т Пасів^т ті Ресфржнгътоар^т, қанд^т пү-
нем^т пронумел^т мъ, т^т, с^т, н^т, в^т, с^т, дұпъ ел^т, іар
н^т т^тнайт^т, күм д^тч^т-т^т-а^т, скріе-м'-аш^т.

3. ұнтр^т оар^т-каре зічері, күм ч^тл^т-к^т-ал^т, май-
м^тл^т-д^т-к^т-ш^т-съвжршіт^туа^т.

4. Ші аа с^тжршіт^туа^т ұн^ті ржн^т қанд^т н^т с^т іспръ-
веше о зічере.

К^т Парентесуа^т ( ) ғнкідем^т оар^т-каре зічері дес-
п^трціт^т де ворвіреа поастръ, күм Ч^тл^т ч^т ұращ^т
ғнвъцът^ту^тр^та (зіче др^тзпт^та ж^тдікат^т) осъ
казъ т^тн н^тнорочіре.

К^т с^тмн^туа^т Ал^тч^тер^т (,,“) дес^тебі м^т ворбел^т алтуна
ч^тл^те бъгъм^т т^тн ворбіреа поастръ, күм Аша стрігъ
тотдауна л^тен^тешуа^т:» Н^т, е^т н^то^т съ маі фі^т
,,л^тен^теш^т«; дар дұпъ к^тте-ва мінүт^т е^тл^т әтот^т
ачел^та, адікъ ұн^т л^тен^теш^т.

Аа П^тнтуа^тціе.

П^тнтуа^тціе н^тмім^т ғнтребуіңдареа ұнор^т с^тмн^те к^тка-
ре ар^ттъм^т ұнде т^требуе съ ресуфльм^т, қанд^т чітім^т.

1. Вірг^тла (,) арат^т о р^тсуфларе пр^теа мікъ, ші с^т
пүн^т дұпъ маі м^тл^те н^тм^т, пронуме, адже^ттів^т, пар-
тіл^тп^т ші ве^тбүрі, ч^твін^т ұна дұпъ ал^та, ті к^тре с^тнту^т
д^та^тел^та^тші каз^т, са^т д^та^тел^та^тші м^тод^т.

Екземпл^тар^т. Бі^ткешүг^туа^т, пр^тігоніріл^т, р^тзбоал^т,
с^тнту^т н^ткүнос^ткүте, н^тпоменіт^т ұнтр^т е^т — Петре ест^т
ұн^тцелепт^т, с^тпиз^т, сілітор^т — е^тл^т скріе, т^тнвацъ,
т^тнайт^теазъ.

Вірг^тла д^тспарт^т ғнкъ ші д^то^т пропозіції, күм т^т

въ цътър'а нѣ дъ куношінді, іар гжнадіреа нѣ
фаче тнцелепді.

2. Пънтулъ къ віргул'а (;) аратъ о ръсчфларе ма
тнтісъ дѣ кжтъ в ргхл'а, ші се пъне тнтрѣ дось пропо-
зідій дін каре хн'а щіне дѣ чеса-л-алтъ, към бажнаде-
деса есте,- тнада върѹ, овір тутѣ; дар ну тре-
буге съказъ тн слъбічуне.

3. Челес дось пънтурі (:) аратъ о ръсчфларе маї тн-
тісъ дѣ кжтъ пънтулъ къ віргул'а, ші се пънъ дхнъ
хн' фрасч сфжршітъ, дар хрматъ дѣ алтулъ каре тлъ
думінезъ саў тлъ тнтінае.

Екз. № се кхвінс съ рждемъ дѣ чеї ненорочіді: къчі
чіне поате фі сігурѹ къ тлъ осъ фіе тотлауна фірічи?

4. Пънтулъ(.) аратъ чеа маї марғръсчфларе, ші се
пъне ла сфжршітъ фрасчрілорѹ, кжнда тнцелесудъ ва-